

EGYETÉRTÉS

Eldízeftél árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KAROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Váci-körút 19
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejárt, hogy azt minél előbb ujtsák meg, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

Romok fölött

Budapest, július 2.

Romok közt járunk s védekezésre nem is gondolhatunk, mert alattunk égő vulkán dübörög s nem gondoljuk, nem is sejtethetjük, mikor és hol következik be az új erupció.

A tűz-elem, amely kiszámíthatatlan, sokszoros veszedelmeket rejt, megszámlálhatlan gyújtó és gyulékony anyagok tömegével táplálkozik. Amit a balkáni háború jelentett Magyarország gazdasági életére, még távolról sem mérült ki. Mert hisz a háború újból kezdődik s talán több és nagyobb pusztítást visz végbe gazdaságunkban, mint eddig. Csak egy szikrára van szükség s Románia is benne van a rettentő kavardásban, ami azt jelenti, hogy monarchiánkra az eddiginél súlyosabb feladatok hárulnak.

Mindezzel a veszedelemmel még talán szembenézhetnénk, ha Magyarország belső viszonyai csak megközelítőleg is kilátást nyújtanának arra, hogy valamiféle rend keletkezhetik, mely az erőknek érvényesülését vonná maga után. De a közállapotok oly kétségbeesítőn sűrűsödnek, hogy mentésre sem lehet gon-

dolni már. Minden divergál, minden homlokegyenest ellenkezik egymással itt. Nem ellenfelek állnak már szemben a közpályákon s a politikai porondon, hanem kéréllhetlen és ádáz ellenségek. Oly kormányunk van, amely az összes hidakat fölégette maga mögött s a törvényesség partjától eltávolodva, mind mélyebben és mélyebben gázol a törvénytelen ségek szennyes mocsaraiban. Ez a kormány az, amely az osztályokat nyílt harcra vitte; szembe állította egymással testvérrel a testvért, magyarral a magyart s vérig korbácsolva mindent, provokálta a testvérháborút. Megbizhatlanná vált a legmagasabb fórum ebben az országban, amikor a kormányba vetett bizalom megrendült.

Abban a pillanatban, amikor csak szolgálatra kész párthivek bizhatnak abban a védelemben, amelyet a kormány, mint hatalmi tényező nyújthat, minden más tényező elvesztette bizalmát a legfőbb végrehajtó hatalomhoz. Kihez forduljanak azok, akik jogaikban csorbítottak, akiken sérelem esett, akik orvoslást várnak, ha az a fórum, amely természet szerint arra van hivatva, hogy védő szárnyait a nemzet egyetemére kiterjessze, egyoldaluan, önzően, saját hatalmi céljait szem előtt tartva funkcionál s mindent megvet, ami szolgálilag meg nem hódol, meg nem hunyáskodik előtte? . . .

Legeklatánsabb bizonyíték erre mindaz, ami most az aradi szégyenletes választás után végbemegy. Nyilvánvaló, nem kell újabb, meg újabb bizonyíté-

kokkal demonstrálni, hogy a kormány részéről az erőszakosságoknak, az atrocitásoknak, a törvénytelen ségeknek egész sorát követték el. Más körülmények között, ha méltán nevezhetnők ezt az országot jogállamnak, ahol az igazság a legfőbb s legérinthetlenebb ideál, az ilyen választási visszaélésekkel nyom követné a megtorlás. S mindenki nyugodtan várhatná az illetékes ítélkezési fórum ítéletét.

Mégis a megszámlálhatlan törvénytelen ség láttára, noha azokat országvilág szeme előtt követték el, az aradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága mégis arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem lehet kilátása annak, ha gróf Tisza István mandátumát petícióval támadják meg. A rezignáció bizonyos nemével kell fogadniok tehát mindazt, ami az aradi választási napon és azt megelőzőleg végbement. Napirendre kell térni a vesztegetések, a fenyegetések, az áthelyezési terror, a lélekvasárlás és a megfélemlítések minden neme-faja fölött, amelyet a kormány eszköz gyanánt felhasznált, hogy a miniszterelnököt mandátumhoz juttassa.

Valószínű volt már a priori, hogy a kormány ezeket az eszközöket Aradon is felhasználja, miután a kormányzat egész vonalán felhasználta ez eszközöket. Ha az ország törvényhozó testületében erőszakot erőszakra halmozott, ha fegyveres erőt vonultatott fel ott is és égen-földön, sem fönt, sem alant nem kapott orvoslást a megsebzett parlamentarizmus és alkotmány, akkor éppen

Saison-mérleg

II. Opera

Írta: Pünkösti Andor

Minden korszak, minden fejlődés, mely emelkedése idején új és szép dolgokat pattant életre, eszméket teremt és kifejezési módokat keres vagy talál, természetszerűleg elér egy bizonyos fokra, amelyről a tovább haladás, a kikristályosodás, a tökéletesedés többé már lehetetlen. Szinte észrevétlenül következik be az az idő, midőn az illető irányzat pályáival lassanként lefelé fordul, midőn már többé nem az alkotás a hivatása, hanem a tallózás, a régi művek rendszerbe foglalása. Az egyén, ha már elveszti az alkotó erőt, akartalanul is a régi munkákat csiszolja végig és éppen úgy az irányzat, a fejlődés is, ha túlhaladta zenitjét, a régi multak mezejét tallózza keresztül.

Ez az ötlet talán nem is egészen igaz, de feltétlenül van benne nagyon sok igazság, melyet a tudományok és művészetek ezer példával bizonyítani tudnak. Justinianus már a hanyatló római jog idején gyűjtötte össze a Corpus Juris Civileit, a görög költészet antológiái a hanyatló és elbarbárosodó hellenizmus idején születnek meg, sőt maga a renaissance sem egyéb, mint egy tartalom- és formakereső kor nagyszerű tallózása. Az újabb korban a műzeumok és gyűjtemények rendszeres kialakulása áll szoros kapcsolatban a képző- és iparművészetek tagadhatatlan hanyatlásával.

Ugyen stagnálás, ilyen percnyi megállás

periodusába jutott a jelen kor muzsikája és ilyen lefelé hajlás, tartalom- és formakeresés mutatkozik a szimfonikus és teatralis zenében egyaránt. A komponálás művészete a legutóbbi száz év alatt csak egy nagy lépést haladt előre és azt az egyet is Wagner Richard lépte. Ami azóta történt, részben nem fontos, részben dekadencia, részben pedig annyira közel áll hozzánk, hogy a szubjektív impresszióink mögött teljesen lehetetlen olyan ítéletet süríteni le, mely bekövetkezendő idők kritikáját is biztosan állja meg.

Ma a zenében két hatalmas irány küzd egymással: az antikizmus és a modernség, vagy ha más néven, más szempontból akarom meghatározni őket, a játékos opera és a zene-tragédia. Ez a két irány, mely minden mellékágazatnak valamilyen vonatkozásban alapját képezi, élesen ellentétben áll egymással. Az egyik tartalomban és formában wagneri alapokról indul el, de a tovább fejlesztés helyett a nagy német zeneszerző hagyományain tallóztat, míg a másik egy lendületes salto mortale-val a Gluck-Haendel-Mozart időkhez pattant vissza. Ebben a két irányban helyezkedik el az a sok, minden színen végig skálázó árnyalat, melynek legkiszokóbb valeurjei a modern francia, továbbá a Glinka óta kifejlődött észak-orosz muzsika. Ez a két árnyalat azonban nagyobb és gyors elterjeszkedésre nem tarthat számot, mert míg a Debussy-Ravel-D'Indy irányt a tulhajtott impresszionizmus korlátozza a francia földre, addig az orosz muzsika köre szinte áttörhetetlen falat vont az élesen hangsúlyozott nemzeti relief. Ugyancsak a nemzeti elem forszírozása korlátozza a

különbön önálló olasz operák nagyobb mérvű terjedését is. Az uralkodó zene két határ-eszméje a játékos dalmű és a döbbenetes zene-tragédia. Ami ezek között van, az epigon irány, mely végeredményében valamelyik fő vonalát fogja erősíteni és gazdagítani.

Hogy ebbe a különös és ellentétes irányba mozgó zene-hullámszába hogyan játszik bele Budapest muzsikális élete, erre a kérdésre sokkalta nehezebb választ adni, mint aminőnek az első pillanatban látszik, mivel az operák bemutatására hivatott két budapesti színház az opera-termelés tekintetében jóformán semmi eredményt nem mutatott fel. Nem mutattak fel eredményt, mert egyrészt a külföldi szép és nagyszerű darabok legfeljebb csak tévedésből jutnak el hozzánk, másrészt az új bemutatásokat csaknem teljes mértékben háttérbe szorította a smokksággá fajuló repriz-rendszer.

Az Operaház ideai újdonságai nagyrészt nem újdonságok. Olyan darabok kerültek most bemutatásra, melyek külföldön már évek, sőt évtizedek óta szerepeltek műsoron. Beethoven- és Mozart-tartozásokat egyenlített ki a színház és azalatt nem vette észre, hogy ismét a külföldi és magyar darabok egész legiója mellett haladt el, melyek ismét tartozásként nehezdednek a saison mérlegére. A „Szöktetés a szerailból”, a „Les petits riens”, a „Május királynője” és a „Prometheus” csak relativ zene-történelmi értékkel bírnak. Ezek a darabok ismeretlenségükben sem voltak ismeretlenek és a színház legfeljebb csak közelebb hozza őket. Ezt a véleményt applikálhatjuk Debussy cantantéjára, a „Tékozló fiu”-ra is.

OK
ÉKOK

ERTELEPÉN

RDITOK.
TVE.

minden szó
közönséges
érrel, kompakt
-rel fizetendő

noграфия“

noграфия“ Orszá-
siszker Gyors-
épiróiskola meg-
ott összes he-
kizárólag Rákó-
alatt vannak.
Rákóczi-ut 60.)
zfeljük a közön-
ogy intézetünk
eivel sok vissza-
nik és ezért az
Rákóczi-ut 20.
gyzendő. A ma-
gyorsírási,
helyesírási és
elmi szaktanfo-
naponta lehet
ni. Ingyenes
tatás. A tan-
ap bármely sza-
szel 8 és este 9
it szabadon vá-
r. Előkészítő
ok a gyorsírá-
s tanítónői viz-
ly vizsga a mi-
től kinevezett
vizsgálóbizottság
rténik. Sürgős
a gyorsírási és
gy hónap alatt
ható. Ingyenes
állásközvetítés.
ák készítése és
ítás. Beiratások
kizárólag Rá-
20. (előbb Rá-
60.) Tájékoztá-
az igazgatóság.
01-25.

Ablakok

nyók, használtak
bármily méret-
alakban, igen
n kaphatók

A. ntodánál
t, Utóli-ut 123
on: 62-30
ATO IT 1886-ban

szédulákat

Elzállogosító-
kat, gyöngy-
nyat, ezüst-
öröké. 100 00
költségmente
ítók és teljes
t kifizetem.

ER JAKAB
kereskedő
APEST,
tőca 91. sz.
-tca sarkán.

Aradon viselkedett volna ideálisan a kormány, ahol arról volt szó, hogy a miniszterelnök mandátumot kapjon?

De megerősítette az aradi függetlenségi és 48-as pártot abban a felfogásában, hogy jogorvoslatot nem kap, mert a Kuria oly gyakorlatot követett az 1910. választási petíciókkal szemben, amely minden reményt és várakozást hiúvá tesz. Hatvanhárom megtámadott mandátum közül egyetlen egyet sem semmisített meg. S hihető-e, hogy hatvanhárom megtámadott választáson minden ideálisan, törvényesen történt? Föltételezhető-e, hogy a választók kitétek volna magukat a petíció izgalmainak, költségeinek s minden herce-hurczának, amelyvel egy-egy petíció kapcsolatban van, ha nem lettek volna bizonyítékaik, hogy igenis történtek visszaélések, törvényteleniségek, lélekvásárlások és atrocitások?

A Kuria mégis visszautasította az összes petíciókat. Ily körülmények közt mi kilátása lehet az aradi petíciónak? Vajjon a Kuria más joggyakorlatot követ-e majd éppen most, kivételesen, amikor a miniszterelnök mandátumát akarná megtámadni az ellenzék? Ezzel a reménnyel csakugyan nem áltathatja magát az oppozíció. És ezért kénytelen resignálni.

És így valóban, a szó legszomorubb és leggyászosabb értelmében elzárkózik minden törvényes fórum a jogorvoslat elől. Nincs egy fix pontja politikai közéletünknek, amelyre megnyugvással támaszkodni lehetne. Az ég siket, az intézmények megtagadják hivatásukat; az erőszak az egész soron fölülkerekedik. Hogy ez közéletünknek teljes sorvadására vezethet, az tiszta sor és abban most már kételkedni nem lehet többé. Legfőleg az a remény élhet még, hogy a sorvadás folyamata alatt az erőszak rendszere saját magát kergeti csődbe, aminek előbb-utóbb be kell következnie. Addig azonban vulkán fölött romok közt jár a magyar közélet.

melyet az oratorium-esték műsorából vont el scenirozott darabbá az Opera.

Az új művek közül az új német ideg-muzsikán feküdt a fősúly. Így kerültek bemutatásra Strauss Richard „Salome”-ja és Waltershausen „Chabert ezredes”-e is. A két darab azonban elkésve érkezett hozzánk, mikor már a wagneri alapokon nyugvó dekadensen modern irány nálunk divatját multa, sőt mikor ennek az iránynak apostola, maga Strauss Richard is fél szemmel a játékos operát figyeli. Mintegy kiegyenlítőképpen kapcsolódott a két nervozus muzsikushoz a szintén Wagnerianus Humperdinck, aki azonban már mesejátékaiban, a „Jancsi és Juliská”-ban, továbbá a most bemutatott „Királyfi és királyleányban” a wagneri értékek játékos átszámítására törekszik. Hogy ez a három darab teljesen hatástalanul hangzott el és rövidesen lekerült a műsorról, ez a jelenség minálunk a dekadens német muzsika hirtelen beállott csődjét jelenti.

A magyar zeneszerzők elfogadott darabjai közül, nem tudni miért, csak kettőt hozott színre az Operaház. Szeghő Sándor operája, a „Báthory Erzsébet”, a Strauss-iskolából sarjadt ki és annak végzete be is teljesedett rajta. Nem a szerző bukott meg, hanem az irány, melyhez megdölgötlenül kapcsolta magát. Buttykay Ákos „Hamupipóké”-je már zártszámokból álló játékos opera. Ezt a darabot a kedvező korizlés és sok jeles tulajdonsága mellett is elbuktatták gyenge kvalitásai.

Az Operaház idej bemutatóiból tehát egyetlen egy sem szerepel már műsoron. Az opera-termelés, legalább is a bemutatott

Készül az új 67-es párt

— **Andrássy és Károlyi tárgyalása** —
Wickenburg Flume komisszárusa

— *Hirek a politika világából.* —

Budapest, július 2.

Gróf **Andrássy** Gyula pártalakítási tervei komoly lépéssel közelednek a megvalósuláshoz és úgy tetszik, a nyári politikai szünetnek még meg lesz ez a szenzációja. Kétségtelenül nagyon kívánatos, hogy az ellenzéki érzelmű 67-esek egy egységes pártba tömörüljenek, egyrészt, hogy a parlamenti akció sikerét egy újabb, erős párt biztosítsa, másrészt, hogy az ország hatvanhetes érzelmű, tisztességes közvéleménye megtalálja azt a politikai frakciót, amelyet a küzdelemben segíthet a junkerabszolútizmus tobzódásaival szemben.

De nagyjelentőségű ez a tömörülés abból a szempontból is, hogy a választójogi blokk, ez a nagyobbkeretű egység, érvényesülni tudjon. Gróf **Károlyi** Mihály ma **Andrássy** látogatására Tiszadobra utazott és bizonyos, hogy a függetlenségi párt fáradhatatlan ügyvezető elnöke meg fogja tudni győzni **Andrássy** mindazokban a kérdésekben, amelyekre nézve netán még aggályai volnának.

Egyébiránt csendes a politika, legfeljebb az aradi választási botránynak a szomorú és szegényletes adatai beszéltek magukról. A legszegényesebb adatok kerülnek napvilágra azokból a gyalázatokból, amelyekkel kiforszírozta a sópárt Tisza mandátumát. Petíciókat azonban aligha adnak be a függetlenségi, mert hisz a Kuria gyakorlata ezen a téren nem sok reménnyel kecsegtet.

A fiúmei ügyek mind zavarosabbá válnak és a nagy rendesinálás a legszedületesebb fejlettségé vált. Horvát mintára ma végre Fiume is megkapta kormánybiztosát gróf **Wickenburg** István kormányzó személyében és így Tisza meg lehet elégedve, a kormányzása egységes: mindenütt az abszolútizmus grasszál.

Mai politikai híreink a következők:

anyag, csaknem a semmivel egyenlő. Ami fent maradt, ami állandó értékkel kecsegtet, az csak repriz, sőt még az sem magyar, hanem külföldi darabok reprize. Az opera-termelés a széthúzó irányok mindegyikében, legalább is minálunk, a lehető legkevesebb.

A másik színház, a **Népopera**, még meg sem kísérelte az opera-termelés fokozását. Igaz, hogy ezt a színházat speciális helyi és anyagi körülmények korlátozzák és ez az együttes nem is dolgozhatik olyan irreálisan művészi programmal, mint egy óriási deficittel működő állami színház. A Népopera ennek ellenére is az „Ezred leánya”, „Hoffmann mesei”, „Lucia”, „Carmen”, „Faust”, „Ájarcos bái”, „Hamlet” és „Hugonották” kvalitásos és művésziileg kifogástalan reprizei mellett még Fall Leó vígoperába hajló „Kedves Augustin”-ját is bemutatta. De sem ez, sem a többi bemutatott operett, jöllehet a maguk nemében ügyesek és nagy sikert arattak, az opera-termelés magasabb szempontjából szóba sem jöhetnek. A két dalszínház bemutatói közül magasabb szempontból, nagyobb látószög alatt nézve, csak a reprizek állják meg a mérleget.

Ezt a jelenséget magyarázhatja a mostani kor tallózása, de teljes mértékben nem indokolja. Tallózunk, ha nincsen új irány, de a forma- és tartalomkereső új művek is nyerjenek szabad teret. A reprizek csak finomítják az ízlést, csiszolják a meglévőit, újat azonban csakis új irány teremt. És ezért, ezért az egy gyengeségért mondott csődöt az idej reprizekben gazdag esztendő a saison igazságos mérlegén,

Andrássy pártalakítása

Gróf **Andrássy** Gyula pártalakítási terve most egy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz. Gróf **Andrássy** ugyanis politikai barátaihoz felszólítást intézett, amelyben értesíti őket pártalakítási tervéről s csatlakozásra hívja fel őket. Az új párt formális megalakulásának időpontja ismeretlen, de valószínű, hogy gróf **Andrássy** beszámolója után, mikor programját részletesen ismertetni fogja, összehívja az alakuló értekezletet. Programját egyébként nagy általánosságban levelében közli, amely így hangzik:

Tiszadob, 1913. július hó.

Igen tisztelt barátom! Mint már bizonyára értesültél, egy új párt alakítását vettem tervbe, mely főként az alkotmányos rend helyreállítását, a közkormányzat morális feltételeinek megteremtését és a belviszályok megszüntetését tűzné ki célul. Igen kérlek, légy szíves velem közölni azoknak a politikai barátainak és ismerőseidnek a neveit, akik tudomásod szerint az új pártalakulásban hajlandók volnának résztvenni.

Szívélyes üdvözzel

gróf **Andrássy** Gyula.

Erre a levélre most érkeznek meg a válaszok, amelyekben mind lelkesen üdvözlük gróf **Andrássy** Gyulát a szervező munka megkezdése alkalmából.

A tegnapi nap folvámán egy újságíró előtt **Andrássy** nyilatkozott pártalakítási terveiről:

— Az együtműködés ügyében — mondta **Andrássy** — a tanácskozások már megindultak, de az eredményről egyelőre természetesen nem tehetek részletekbe hatoló nyilatkozatot. Annyi tény, hogy a szorosabb kapcsolatnak és az együtműködésnek magam is barátja vagyok és a legnagyobb örömmel látom Tiszadobon gróf **Károlyi** Mihályt, az egyesült függetlenségi párt elnökét.

— Mikor lesznek ezek a tanácskozások? — kérdezte az újságíró.

— Tudtommal gróf **Károlyi** Mihály még a hét folyamán ellátogat hozzám Tiszadobra és a tárgyalások természetesen minden részletre ki fognak terjedni.

— Hallott-e erről exczellenziád, hogy az ellenzék egy része őszszel részt vesz a parlament tanácskozásain?

— Ősz még nagyon messze, egyelőre kár erről a kérdéssel beszélni.

— Tud-e kegyelmes ur arról, hogy **Beöthy** Pál a képviselőház elnöke bizalmas embereit azzal küldte az ellenzék egyes embereihez, hogy a parlamenti őrség megszüntetése ellenében vegyenek részt a képviselőház tanácskozásain.

— Erről nem tudok. Olyan hangulatokról hallottam, hogy a parlamenti őrség megszüntetése ellenében be kellene vonulni, ezek azonban nem pozitívumok, erről kár is beszélni.

Károlyi és Désy Tiszadobon

Désy Zoltán, aki két heti betegeskedés után ma a fővárosba érkezett marostordai birtokáról, a délelőtti folyamán fölkereste gróf **Károlyi** Mihályt s vele hosszan tanácskozott a politikai helyzetéről. Mint értesülünk, **Désy** már a legközelebb választóihoz intézendő nyílt levelében fogja körülhatárolni elfoglalandó politikai álláspontját.

Károlyi a **Désy**vel való konferencia után gróf **Andrássy** Gyulához utazott Tiszadobra. Ugyancsak vendége lesz **Andrássy**nak **Désy** s esetleg még több ellenzéki politikus is, akikkel nagymihályi zászlóbontása előtt megbeszéléseket akar folytatni.

Itt említjük meg, hogy **Andrássy** és hívei nemsokára rendkívüli közgyűlésre hívják őszsze Zemplénmegye törvényhatóságát, hogy megtorolják a munkapárti puccsot s bizalmatlanságot szavazzanak a kormánynak.

Az aradi választás epilógusa

Az aradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottsága tegnap este hat órakor végrehajtó-bizottsági ülést tartott dr. **Prieq** István ügyvéd elnöke alatt, melven megjelent dr. **Visontai** Soma budapesti ügyvéd is, hogy az aradi párttal megtárgyalja **Tisza** István érdekében elkövetett tör-

vénytelenségek és atrocitások sorozatát jogi szempontból. A végrehajtó-bizottság határozata szerint *Visontai* pár napig még Aradon marad, hogy egybegyűjtse a szükséges adatokat. Hogy az aradi függetlenségi párt tekintettel a Kuria legutóbb észlelt gyakorlatára, fog-e beadni petíciót Tisza mandátuma ellen, vagy sem, még nem tudják, annyi azonban bizonyos, hogy számos vesztegető, preszionáló és terrorizáló ellen fognak rövidesen *büntető feljelentést* tenni a bíróságnál a választójog ellen elkövetett véttség címén. A feljelentettek között számos munkapárti képviselő is lesz.

Megállapítást nyert, hogy a munkapártnak a Weitzer János-utca 11. sz. alatt levő pártirodájában a választás napja óta, vasárnap, hétfőn és kedden életveszélyes volt a tolongás a pártiroda heliségeiben, mert az aradi lapok jelentése szerint a kormánypárti szavazókat utólag fizették ki. *Száz, kétszáz, háromszáz koronát fizettek*, de előfordult, hogy utólag ötven koronát kapott az, akinek többet ígértek. A kifizetés munkáját egy bizottság végezte. A kifizető bizottság — mint az *Arad és Vidéke* írja — a pártiroda heliségeiben működött *egy teljesen elsötétített szobában, amelyben csak egy kis kivilágított lámpa világította meg az előtte szép sorjában kiterített bankécsomókat*. Ez a kép a belépőnek kísérteties látványt nyújtott. Távolból feléje nyul egy kéz, amelyben néhány darab ötven-, százkoronás tartózkodott ideiglenesen s a figyelmes szemlélő a kéz mentén haladva tekintetével, *egy szépen gondozott szőke álszakállt fedezhetett fel*. Az álszakáll tulajdonosa állítólag *egy idegen szőke ur*, aki jelen esetben a pénztárnoki tisztet töltötte be.

Tisza megválasztásának estéjén a csendőrség a függetlenségi párt tanváját, a Központi Szállókávéházat brutalisan kiűritette és ez alkalommal *Opre Péter* jogszigorlót vasra verve állították elő késő éjjel a rendőrségen. A rendőrségen kihallgatták *Opre Pétert* és kihallgatása után szabadon bocsátották, előbb azonban egy írásos nyilatkozatot akartak vele aláírni, mely szerint az előállításnál nem bántalmazták, ő azonban e nyilatkozat aláírását megtagadta. A rendőrség a felvett jegyzőkönyvet ma áttette a kihágási bírósághoz. A meghurczolt jogszigorló ma ügyvédje, dr. *Naqu* Sándor utján a királyi ügyvédségen bünvádi feljelentést tett *Berez Ferenc* rendőrkapitány ellen hivatalos hatalommal való visszaélés címén. Ugyancsak feljelentést tettek az eljáró csendőrök ellen is a honvédelmi miniszteriumnál.

Ma délelőtt megjelent *Greén* Nándor főkapitánynál dr. *Müller* Lajos kir. közjegyző, *Naqu* Sándor, *Somló* Ármán ügyvédek és *Szudy* Elemér lap-szerkesztő, valamennyien törvényhatósági bizottsági tagok, akik a szombat esti rendőri és csendőri brutalitások, valamint *Opre Péter* jogtalan tartóztatása és előállítása miatt *Berez Ferenc* rendőrkapitány *felüggését*, továbbá a csendőrség és rendőrség brutalitása miatt a polgármesternek elégtételt kértek. A főkapitány *Variassu* Lajos polgármesterhez utasította a küldöttséget, amely nyomban megtette panaszát a polgármesternél is. A polgármester azt kérte, hogy foglalják panaszukat írásban s az ügy alapos megvizsgálása után gondoskodni fog a sérelmek orvoslásáról és arról, hogy a polgármester méltó elégtételt kaphasson.

Hozzájárzik még az aradi választás epilógusához, *Pfeffer* Gyula, államvasuti üzletvezető, akinek a szereplését a vasutasok szavazatai körül erősen bírálták és támadták, *hirtelen szabadságra utazott*. A választás izgalmai állítólag megvisellék az idegeit és orvosi tanácsra kurára és hosszabb pihenésre van szüksége.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága mai üléséből táviratilag üdvözölte gróf *Széchenyi* Aladárt, továbbá *Andrássy* Gyula, *Apponyi* Albert, *Károlyi* Mihály és *Vázsonyi* Vilmos orsz. képviselőket, valamint a szövetséget ellenzők lennjárt képviselőit, akik a pártot az aradi választás alkalmával oly lelkesedéssel támogatták. A végrehajtó-bizottság elhatározta a párt újjászervezését s a választási visszaélések jogvédő bizottságot küldött ki dr. Nagy Sándor elnöklete alatt. E bizottságnak kötelességévé tette a párt a választástól számított 30 napon belül a büntető perek megindítását. Ma este a függetlenségi párt plakátokon,

valamint az aradi ellenzéki lapokban azzal a kéréssel fordult mindazokhoz, akik a *Tisza* István érdekében elkövetett vesztegetésekről vagy egyéb visszaélésekről a törvény előtt is igazolható formában tudomással bírnak, hogy azokat tanuikkal és bizonyítékaikkal együtt jelentsék be a végrehajtó-bizottságnak, illetőleg a jogvédő bizottságnak.

Herczeg Ferenc afférje

Az aradi korteskedés alkalmával a választást megelőző napon egy összeíjvetelen *Buza* Barna hosszabb beszédben foglalkozott Herczeg Ferenc kijelentésével, majd így szólt:

— Ha Herczeg Ferenc keresi a tolvajt, az orgazdát, a lopott pénzek felhasználóját, nézzen a tükörbe. Amíg vissza nem fizeti azt, amit a só-pénzből a választásra elköltött, addig nincs joga mások fölött bíraskodni és addig ilyenekről nem lehet vele komolyan szóbaállani.

A hallgatóság soraiból egy polgár felkiáltott: „Jó volna, ha megmondaná Herczeg, hova tette a csabai esperes aranytollát!” Erre *Buza* Barna azt a megjegyzést tette, hogy „ezüstkanálról hallott már, de aranytollról nem”.

Herczeg Ferenc *Buza* Barnának e kijelentéseit magára nézve sértőknek találván, báró *Vojnich* Sándor és *Werner* Gyula orsz. képviselők utján sürgönyileg provokálta *Buza* Barnát.

A Sátoraljai helyen tartózkodó *Buza* Barna, erre *Lovász* Márton orsz. képviselőt és *Csizmadi* Endre volt országgyűlési képviselőt kérte fel az ügy elintézésére.

A segédek ma délután öt órakor ültek össze s itt *Buza* megbízottai a következő kijelentést tették:

— Minthogy *Buza* Barna Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő urnak, mint közpályán szereplő egyénnek e minőségben követett eljárását tette bírálat tárgyává, amiképpen azzal vádolta, hogy ő magát *illegitim módon szerzett pénzből választotta meg országgyűlési képviselővé*; ennélfogva mi ezt az ügyet *lovagias uton elintézhetőnek nem tartjuk*, mivel nézetünk szerint Herczeg Ferenc urnak a váddal szemben *elégtételt csak a bíróságnál lehet keresnie*.

A segédek erről az elintézésről levélben értesítették feleiket.

A fiumei konfliktus

Fiuméből jelentik: *Dardi* Vazul városi tanácsvezető ma felterjesztette gróf *Wickenburg* István kormányzóhoz a vasárnapi városi delegáció üléséről szóló jelentését, melyet a kormányzó saját előterjesztése kapcsán azonnal felküldött a belügyminisztériumba. Gróf *Wickenburg* István kijelentette, hogy Budapesten hamarosan megtörténik a döntés ez ügyben. *Dardi* tanácsvezető *Wickenburg* kormányzó leirata alapján ma a következő értesítést küldötte meg a városi tisztviselőknek:

— Közöltem a városi tisztviselő urakkal, hogy a fiumei kormányzó ur Öngyméltósága a miniszterelnök ur Öngyméltósága által a városi közigazgatás vezetésével bízott meg, valamint azzal, hogy esetleges helyettesítésekről gondoskodjék, s felhatalmaztatott arra, hogy az olyan tisztviselőt, aki az engedelmességet megtagadja, felüggessze.

A horvát kérdés

Zágrábról jelentik: A horvát jog-párt szakadása végleges, leginkább ezt bizonyítja, hogy megjelent immár a Starcevic-csoport külön lapja, a *Horvat* is. Ennek az újságnak eddig megjelent két száma éles hangon mutat rá a Frank-csoport eljárásának jogtalanságára és egész sorozatát közli a bizalmi nyilatkozatoknak, amelyek Starcevic dr.-hoz a horvátországi jog-párt számos helyi csoportjából érkeztek.

A „Budapester Tagblatt” értesülése szerint a zágrábi „Obzor” című lap főszerkesztője, dr. *Dezman* újabb kibontakozási programot juttatott gróf *Khuen-Hédervány* elé. E szerint a horvát válság megoldására egy új horvát párt alakulása vezetne, melynek zömét az ugynevezett centrumklub adná és ez volna az egyetlen mód, *Dezman* szerint, unionista és kormányképes többség létesítésére. A kibontakozási terv a horvát-szerb koalíció teljes mellőzését célozza és így a koalíciósok állásfoglalása szerint, nem hogy a helyzet megol-

dására vezetne, hanem kiélesítené a pártküzdelmeket. A *Dezman*-féle terv így nem alkalmas a helyzet orvoslására és még a centrum-klub mérvadó tagjai sem fogadták osztatlan helyesléssel.

Törvényhatóságok a kormány ellen

Szalmármegye törvényhatósági bizottsága e hó folyamán közgyűlést tart, amelyen bemutatják a miniszterelnök kinevezéséről szóló leíratot is. A vármegye ellenzéki bizottsági tagjai körében mozgalom indult meg, hogy a közgyűlésen bizalmatlansági indítványt terjesszenek elő *Tisza* István gróf ellen.

Budapest, július 2.

Kossuth Ferenc üdülése. Mint értesülünk, *Kossuth* Ferenc holnap orvosai tanácsára több heti kurára *Nauheim* fürdőbe utazik.

A képviselő főispán. *Simonsits* Elemért, Tolnamegye főispánját tudvalevőleg június hó 16-án a bonyhádi kerületben megválasztották képviselőnek s 18-án a képviselőházban a munkapárt igazolta is. *Simonsits* azonban megválasztása dacára is gyakorolja a főispáni jogokat. Lemondott ugyan a főispánságról megválasztása előtt, de azért ma is a főispáni lakásban lakik, huzza a főispáni fizetést, de bizonyára nem feledkezik meg képviselői napidijainak fölveteléről sem. Így született meg a *Tisza* legújabb kreaturája: a *főispán-képviselő*. Ezt a politikai kettős jellegű *Simonsits* képviselő-főispán, ugylátszik, nem is szándékozik megszüntetni, legalább is addig nem, amíg a képviselőházi szünet tart.

Náray-Szabó Sándor felmentése. *Zichy* János grófnak a kultuszminiszteri székből való távozásával egvedjüleg hire járt *Náray-Szabó* Sándor államtitkár lemondásának is. A felmentés ma bekövetkezett s a hivatalos lap mai száma közli az erre vonatkozó királyi elhatározást.

A Balkán-szerződés. Bécsből jelentik: A kereskedelmi bizottság ma teljes ülést tartott, a melyben a balkáni államokkal kötendő szerződés ügyében állást foglalt. *Weisskirchner* polgármester az egyes osztályok működéséről tett jelentést. *Vetter* kereskedelmi tanácsos, a harmadik osztály ajánlatát terjesztette elő, amely felszólítja a kormányt, hogy a legfontosabb élelmieszközök olcsóbbá tétele és a kivitel növelése érdekében a szerződés revíziója érdekében haladéktalanul kezdjék meg az előmunkálatokat. A javaslatok magukban foglalják a megfelelő irányelveket. Így pl. korlátlan hus és élőmarhabehozatalt javasolnak. Ezután a bizottság ezeket az irányelveket beható vizsgálata tárgyává tette.

A darabont tisztviselőknek nem jár nyugdíj. Marosvásárhelyről táviratozzák: A közigazgatási bíróságtól nagyjelentőségű leirat érkezett Marostorda vármegyéhez. Még a királyi bizottság idejében történt, hogy a vármegyébe kirendelt királyi biztos *Szász* Jenőt és *Pászthóy* Vilmost vármegyei tisztviselőkké nevezte ki, akiket később az alkotmányosság helyreállításakor a vármegye elmozdított állásukból. A két tisztviselő a vármegyéhez nyugdíjért folyamodott, ez azonban kérelmüket a leghatározottabban elutasította, mert a vármegye tisztviselőinek őket sohasem tekintette. Ilyeneknek a vármegye őket soha meg nem választotta. A két tisztviselő ekkor a közigazgatási bírósághoz fordult, mely dr. *Wlassics* Gyula elnöklete alatt tartott ülésében úgy döntött, hogy azok, akik *nem törvényes uton, hanem a királyi biztos által nyertek alkalmazást*, miután ez nem rendszeresített alkalmazás, *nyugdíjigényre számot nem tarthatnak*, s így kérvényüket véglegesen el kellett utasítani. Az erről szóló leirat már le is érkezett a megyéhez. *Pászthóy* és *Szász* most a kabinetirodához fognak fordulni kegydíjért.

Szentesített törvénycikk. A hivatalos lap holnapi száma közli az Országos Gazdasági Munkáspénztárról és a gazdasági cseledek, valamint a gazdasági gépmunkások baleset esetére való biztosítása és betegség esetében való ellátása tekintetében irányadó törvényes rendelkezésekről szóló 1913. évi XX. törvénycikket.

Véres harcok a Balkánon

— A kilátástalan pétervári konferencia. — Románia holnap mozgósít. — Nagy ütközet Isztipnél. — Felvonultak a balkáni seregek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

A pétervári találkozás, amelytől a balkáni konfliktus rendezését remélik, most már semmi pozitív eredményre nem vezethet. A miniszterelnökök konferenciája ugyan meg lesz, a négy miniszterelnök még e hét végén Pétervárra utazik, tanácskozások is lesznek az orosz diplomácia közbejárásával, de ezeknek a tanácskozásoknak nem lesz hivatalos jellegük és kötelező hatásuk sem lesz.

Véres háború dul már a Balkánon és újból rettenetes részleteket jelentenek a táviratok. Az Istip melletti csata nagyon véres volt és igen sok veszteséggel járt. Beavatott helyen úgy tudjuk, hogy a szerbek 1400 halottat és sebesültet vesztek, ugyanezen forrás szerint a bolgárok vesztesége 4—5000 fő lehet. Szerb részen montenegrói csapatok is résztvettek az ütközetben.

Szóval, a legteljesebb mértékben kiélestedt a háború. Görögország is teljes hadi készültséggel indul az új harcokba, a háttérben pedig leselkedik Románia, hogy még véresebbé tegye a háborút. Hír szerint már holnap megjelenik a román hadsereg mozgósítását elrendelő királyi kézirat.

Az európai diplomácia addig tanácskozott, addig marakadott s addig féktelenkedett, amíg szerencsésen létre hozta ezt a háborút.

Mai táviratainkat a balkáni eseményekről itt adjuk:

Véres bolgár—szerb ütközet

Belgrád, július 2. A szerb sajtóiroda jelenté: Mintegy 100.000 főnyi rendes bolgár csapat tegnap reggel 2 órakor hirtelen támadólag lépett fel és demarkációs vonalat három helyen átlépte és pedig Geyghelinél, Retke-Bukvenél és a Zletovo-Bregalnica folyóknál. A bolgár támadások tegnap egész nap az Osszegovohégytől Gümedzségig az egész vonalon tartottak és a Zletovo-Bregalnica folyók mentén Testemelci, Trogarci, Tohovo, Nevkazi, Drveno, Lesnovo, Retke-Bukve és Carev-Vrh községeknél koncentráltak. A támadások azután Kriva-Lakavica-partjára is kiterjedtek.

Bár szerb oldalról csak az előcsapat állott harcban, mely a bolgárokhoz képest rendkívül kicsiny volt, mégis sikerült az összes állásokat megtartania. A reggeltől estig tartó harcban a bolgár támadások az egész vonalon visszaverettek. Két bolgár ezred ellen küzdő két szerb zászlóalj megakadályozta a bolgár csapatokat, hogy a Vardart Geyghelinél átlépjék. A szerb csapatok csak tegnap délben kaptak erősítéseket.

Ma a harcok az egész vonalon tovább folytatók. A szerb csapatok gyorsan nyomultak előre Istip és Koesana felé. Egy bolgár század, melynek nem sikerült menekülnie, Drogérod falánál megadta magát, épp úgy egy üteg gyorstüzelő és kiszolgáló legénysége, ahol elkeseredett harc volt, kénytelenek voltak cserbenhagyni.

A bolgárok és szerbek között kilört csata hasonló a Kumanovónál lefolyt ütközetéhez. Az ütközet hetven kilométernyi fronton volt és mind a két oldalról százezer főre rugó sereg állt szemben. A bolgárok rendkívül gondosan készültek az ütközetre, de mégis espedába estek. A bolgárok ugyanis bankettet rendeztek a szerb tiszteknek és miközben a bolgár tisztek szerb kollégáikat elkísérték, hirtelen riadót fajtak az ütközetre. A szerb csapatok azonban hamarosan magukhoz tértek és gyilkos harc fejlődött ki a két ellenfél között. Végre a szerbek három kilométernyire visszaszorították a bolgár sereget.

A mai harcok folyamán a szerb hadsereg a bolgárokat az egész vonalon visszaszorította, elfoglalták Drenk és Pitrusin községeket és hat

gyorstüzelő ágyut, valamint négy municziós ládát zsákmányolt. A szerb hadseregnek egy másik csapata Drevesot szállotta meg. Retke-Bukve mellett a harcok a szerbekre kedvező eredménnyel tovább folynak. A szerbek 20 tiszte, 58 altiszte és 700 bolgár katonát elfogtak. A bolgárokat Zletovo és Bregalnica folyókig szorították vissza. A mi veszteségeink még ismeretlenek.

Üszkübi jelentések szerint a szerb csapatok megkezdték az egész front mentén a visszavonuló bolgárok üldözését.

Bolgár győzelem Isztipnél

Zimony, július 2. Belgrádból ideérkezett távirat szerint a bolgárok kedden délután Isztipnél megtámadták a szerbeket. Ugy a bolgárok, mint a szerbek részén százezer főnyi volt a sereg. A bolgárok ismét elfoglalták az eddig megszállva tartott stratégiai pontjaikat.

Bécs, július 2. Ideérkezett jelentések szerint a bolgárok hosszas, elkeseredett küzdelem után a szerbeket Istipből elűzték. A csata rendkívül heves volt. A szerbek nagy erővel támadtak reá a bolgárokra, de a bolgár ágyuk megtörték a támadást. A bolgár tüzérség a szerb csapatok sorai között óriási pusztítást vitt véghez. A szerbek teljesen feladták hadállásukat és vad futással menekültek. A bolgár tüzérség ágyuzása oly heves volt, hogy Istip maga is teljesen romokban hever. Estére a bolgárok megszállták Istipet.

Szaloniki körül

Szofia, július 2. A bolgár távirati iroda jelenti: A görög rendőrségnek Hesszapozzev tábornokkal szemben tanúsított felháborító viselkedése és a szalonikii bolgár csapat lefegyverzése következtében az athéni bolgár követ utasítást kapott, hogy határozottan tiltakozzon a görög hatóságok eljárása ellen, mely ellenkezik a nemzetközi joggal és minden szokással és minden tekintetben kifogásolandó. A bolgár kormány kijelenti, hogy a szalonikii bolgár katonák bárminemű bántódásáért Görögországot felelőssé fogja tenni. A szofiai görög követ által bolgárok és görögök közötti összeütközések dolgában emelt tiltakozásra a bolgár kormány kijelentette, hogy ragaszkodik ahhoz a felfogásához, hogy a bolgár csapatokat provokálták, mert különben a bolgároknak Pravistában, amelynek nincs stratégiai jelentősége, nemmi dolguk nem volna és egyenesen Szaloniki ellen mentek volna. Mindenesetre vizsgálat indult meg és határozott parancs ment az összeütközések beszüntetésére. A kormány meg van győződve, hogy bolgár részről nem fognak hadimozdulatok történni. Reméli, hogy a görög kormány csapatainak azt a parancsot fogja adni, hogy támadásaikat szüntessék be.

Szaloniki, július 2. Ideérkezett jelentések szerint a bolgárok ma reggel Langhaza mellett megtámadták a görög pozíciókat, de a görög tüzérség visszavonulásra kényszerítette a bolgárokat. A görögök előnyomulnak. Hír szerint a csapatok elfoglalták Kilkist.

A szerbek halottai

Belgrád, július 2. A lapok jelentése szerint a szerbek vesztesége a tegnapielőtti harcokban 17 tiszte és 1400 közlegény. Megsebesült 41 tiszte és nagyszámu közlegény. Eddig három egészségügyi vonat érkezését jelezték 1300 sebesülttel. Magánjelentések szerint a bolgárok óriási veszteségeket szenvedtek.

A szerb hadi proklamáció

Belgrád, július 2. Ma délelőtt több óra hosszáig tartó minisztertanács volt. Hír szerint a minisztertanács hadi proklamációt kibocsátásáról tanácskozott.

Románia vár

Bukarest, július 2. A román távirati iroda megerősíti, hogy Románia a mozgósítást illetőleg bevárja, amíg a háború tényleg kitör és amíg a hadviselő, ha formális hadüzenet nélkül is, háborúnak fogják minősíteni.

A bécsi diplomácia véleménye

Bécsi tudósítónk diplomáciai körökből a következő értesüléseket kapja:

— A mostani helyzet az, hogy az egyes balkáni államok kormányai a jelenlegi csatá-

rozásokat még egyelőre hadi állapotnak nem tekintik. Ellenben az összes katonai körök véleménye és felfogása szerint, az események annyira fejlődtek, hogy békésen visszavonulni ma már lehetetlen. — Az egyes balkáni kormányok még ragaszkodnak a békéhez. Bulgária még mindig lehetségesnek tartja a békés kibontakozást.

— Nagyon természetes, hogy a kormányok és a közvélemény egymásra hárítja a felelősséget.

— E perczen a csatározások állása bizonytalan, de legújabb tény az, hogy Stefanovics szerb tábornok is megkezdte az offenzívát.

— Az európai intervenczió kérdése ebben a pillanatban nem aktuális. A monarchia álláspontja gróf Tisza István beszédében talál kifejezést, ehhez ma sem elvenni, sem hozzátenni valónk nincs.

— Románia még nem mobilizált. A hivatalos hadüzenet esetén persze mobilizálna. Egyébként Románia maga sincs tisztában, hogy mi szüksége volna erre. A követelések tekintetében nagyon eltérők a vélemények. Nagyon valószínű, hogy a román kormány csak a határküzgázás érdekében fog akcióba lépni, az egyes balkáni államok viszályába nem fog belleavatkozni.

A hármas entente

Szofia, július 2. A hármas entente követei tegnap nyomatékos lépést tettek a bolgár kormánynál, hogy engedékenységet és türelmet tanácsoljanak neki.

A párisi konferencia

Páris, július 2. A pénzügyi bizottság, mint a finanziaális követelések fóruma, meghallgatta Dzsavid fejtegetéseit, aki az ottomán álláspontot ismertette a hadműveletek által Törökországnak okozott költségek figyelembevételében. A görög delegátusok ismertették követeléseiket, melyek a következőkön alapulnak: A hadifoglyokra fordított összegek, görög hajóknak Konstantinápolyban közvetlenül a háború kitörése előtt történt visszatartása, az ottomán birodalom görög alattvalóinak és intézményeinek okozott károk, az Epirusz lakosságának okozott, a török foglyok eltartása és visszazállítása. A következő ülés holnap lesz.

KÜLFÖLD

Az olasz királyi pár utazása. Berlinből jelentik: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung az olasz királyi pár kieli látogatása alkalmából a következőket írja: Déli szövetségesünkhöz való viszonyunk teljesen zavartalan. Növekvő megértéssel ismerjük el Németországban a modern Olaszország katonai, tengerészeti és gazdasági izmosságát, politikájának erős nemzeti irányvát és a hatalmak tanácsában való meggyarapodott sulvát. Általános ismeretes, mily nagy érdeme van ebben a fellendülésben Viktor Emánuel király személyének. San Giuliano külügyminiszterben üdvözöljük azt az államférfit, aki az ügyek átvétele óta mindenkor tiszta, igazi szövetségi politikát csinált. A nehézségek közepette, melyek az európai diplomáciára a balkáni válság alatt zúdultak, Ausztria-Magyarország és Olaszország együtthaladása, melyet Németország támogatott, kitünően bevált, különösen az adriai kérdésben. Az Európa délkeletén végbement változások és áttérjedések a szomszéd területekre az uralkodók és államférfiak kieli tanácskozásában annál nagyobb figyelemben fognak részesülni, mert éppen most a balkáni szövetség államai között a helyzet ismét háborus jellegűt öltött. Ez új veszély előtt állva meg vagyunk győződve, hogy a kieli tanácskozás, amelyen szövetségi rokonszenvvel Ausztria-Magyarország is lelkiileg ott lesz, Olaszország és Németország viszonyát élénkíteni, a hármas-szövetség összetartását erősíteni, a nagyhatalmak elé állított feladatok megoldását könnyíteni fogja.

A Vossische Zeitung kifejei, hogy Olaszország tudatára ébredt annak, hogy a monarchiához és Németországhoz való szoros viszony megvédi számos veszély ellen. A Kreuzzeitung az olasz királyi

július 3.

aptnak nem
mai körök vé-
események
visszavonulni
lkáni kormá-
mez. Bulgária
a békés ki-

y a kormá-
hárítja a fe-

ok állása bi-
hoggy Stefá-
lte az offen-

rdése ebben
archia állás-
en talál kife-
n hozzátenni

zált. A hiva-
mobilizálna.
s tisztában,
követelések
vélemények.
n kormány
fog akezióba
viszállyába

ntente köve-
tek a bolgár
get és türel-

ia

i bizottság,
öruma, meg-
az ottomán
eleték által
figyelembe-
ok ismertel-
kezőkön ala-
összegek,
an közvetle-
nt visszatár-
g alattalói-
kárók, az
örök foglyok
vetkező ülés

Berlinből je-
tung az olasz

ol a követke-
ó viszonyunk
ssel ismerjük
szág katonai.
politikájának

tanácsában
an ismeretes.
ellendülésben

San Giuliano
államférfiut.

tiszta, igazi
ek közepette,
balkáni vál-

zág és Olasz-
ország támo-

adriai kér-
ment változá-

ületekre az
cskozásában

zesülni, mert
mai között a

z új veszély
hoggy a kieli

okonszenvel
esz. Olaszor-

íteni, a hár-
a nagyhatal-

könnyíteni

Olaszország
rchiához és
megvédi szá-

lasz királyi

pár kieli látogatásáról irván kifejté, hogy a múlt évben a balkánon keletkezett és egész Európán végigszáguldott vihar a hármasszövetségre jó hatással volt, amennyiben úgy hisszük, elűzte a körülbelül egy évtizedig a hármasszövetség népei által lakott területek menyboltján tornyosult fellegeket. A lap utal arra, hogy az Adria szabadságáért hosszú időn át húzódozó viszály az autonóm Albánia felállításával egyelőre elintéztet nyert. A lap végül kijelenti, hogy a kieli találkozás kétségtelenül a szövetségeseknek teljes egyetértését fogja hebizonyítani. A római *Popolo Romano* azt írja, hogy a királyi pár utazásának célja ugyan nem Kie, az ottani találkozás igen alkalmas időben történik meg és tekintettel a balkáni helyzetre igen jó hatással lehet. A két uralkodó és a két állam külügyeinek vezetőinek találkozásától csak a legjobb eredményeket remélhetjük.

Kieiből jelentik: Az olasz királyi pár ma este 10 órakor ideérkezett. A kíséretükben van Di San Giuliano olasz külügyminiszter. Fogadtatásukra a pályaudvaron megjelent a császári pár, a császári ház hercegei, és hercegnői, Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, Jagow külügyi államtitkár, Bolati berlini olasz nagykövét, valamint számos állam- és udvari főméltóság. A császár igen szívélyesen üdvözölte az olasz királyt, aki porosz háziérezedének egyenruháját viselte. Az uralkodók többször megcsókolták egymást, s a császár az olasz királynénak, a király a császárnénak kezét csókolt. Az uralkodók ezután elléptek a díszszázd előtt, majd a kíséretük bemutatása következtet. Amikor a császárné a királynéval és a császár a királyval a pályaudvar előtti mesésszen kivilágított térre értek, a nagyszámu közönség lelkes ovációkban részesítette őket. Az uralkodópár a császári családdal a Fulda yachton mentek a Trinacriára, hol a vendég uralkodópár megszállott. Félórai ottidőzés után a császári pár szívélyes bucsu után a Hohenzollern yachtra ment.

Csehország autonómiájának felfüggesztése. Bécsből jelentik: Gróf *Stürakh* miniszterelnök vasárnap és hétfőn a csehországi német képviselők vezérével, *Pacherrel* hosszasan tanácskozott és megismertette vele a kormány szándékait a Csehország részére kinevezendő közigazgatási bizottság munkaköre és elnevezése tekintetében. A császári pártens állítólag pénteken vagy vasárnap jelenik meg. A tartományi országos bizottság tagjai holnap leteszik mandátumukat.

A klerikális párt bukása Hollandiában. Hágából jelentik: A választásoknak az lett az eredménye, az egyesült klerikális pártok (kálvinisták és keresztény-történelmi-pártiak) 44 mandátumot kapott. Így tehát a klerikális *Hemskerck-kormány* megbukott.

EGYHÁZAK

— (A pestmegyei ág. hitvallásu evangélikus egyházmegye közgyűlése.) A pestmegyei ág. hitvallásu evangélikus egyházmegye ma délelőtt a Deák-téri evangélikus iskola dísztermében tartotta meg évi rendes közgyűlést *Földvárú* Elemér egyházmegyei felügyelő és *Sárkány* Béla főesperes elnöklésével. *Földvárú* Elemér részletesen beszámolt az edinburghi gyűlésen való részvételéről. Ezután *Sárkány* Béla főesperes előterjesztette a múlt közigazgatási évről szóló terjedelmes jelentését. Ezután felbontották a zsinati képviselőkre beérkezett egyházközségi szavazatokat. Déli 1 órakor megszakították és holnapig elnapolták a közgyűlést.

— (Az esztergomi főegyházak okmánytára.) Az esztergomi főszékeskapitán most kinevezett mesterkanonokja, *Dedek Crescens* Lajos volt udvari káplán és a budapesti egyetemi könyvtár őre már a legközelebbi napokban elfoglalja székét a káptalanban. — *Dedek* Lajos kinevezése, dr. *Csernoch* János hercegprímás egyenes ajánlatára történt, aki az új mesterkanonok által folytatni kívánja az esztergomi főegyházak okmánytárának tudományos feldolgozását és közrebecsítését. A hercegprímást ebbeli tervének megvalósításában az a kegyeletes szándék vezeti, hogy befejezze néhai nagynevű elődjének, *Simor* János bíboros hercegprímásnak megkezdett nagy művét. *Simor* hercegprímás ugyanis érseki székének elfoglalása után rögtön megbizta *Knauz* Nándor esztergomi kanonokot, a hírneves történetírót, az esztergomi fő-

egyházak okmánytárának sajló alá rendezésével. *Knauz* Nándor „*Monumenta Ecclesiae Strigoniensis*” címmel két kötetet bocsátott ki az 1863—1866. években. Munkája azonban befejezetlen maradt és a nevezetes történeti gyűjtemény sorsával senki nem törődött. Az új hercegprímás most *Dedek Crescens* Lajos kanonokra bízta a nagy mű befejezését, aki a magyar történetirodalomnak ismert jeles munkása és az egyháztörténelmi kutatóknak egyik legalaposabb ismerője. Az új kanonok ezzel a speciális megbízással foglalja el székét az esztergomi káptalanban.

Az árvizek

— Pusztulás mindenfelé —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

Bár a megáradt folyóktól ostromolt helyekről a vizek apadását jelentik, a Maros-mentén még mindig komoly a helyzet. Az idei termések elpusztulása miatt pedig a lakosságot széles vidékeken nagy inség fenyegeti. A Délvidéken kívül Erdélyben a *Nyárad*, Bihar megyében a *Körös*, Szilágy megyében a *Kraszna* folyók kiáradása folytán szintén nagy károkat okozott az árvíz, de azért már itt is nagyrészt elmúlt a veszély.

Az árvizes pusztulásokról legújabb tudósításainkat itt adjuk:

Marosvásárhelyi jelentés szerint az utóbbi napok erős esőzései folytán a *Nyárad* már hétfőn kilépett medréből és beláthatatlan károkat okozott. *Cserefalva*, *Ákosfalva*, *Tolyfalva*, *Hencsfalva*, *Tiszaháza* és a vidék egészen *Nyáradtől* viz alatt állanak; *Süketfalva* és *Demeterfalva* házaiba az ablakon folyt be a víz. *Szovátára* a kocsi- és autoforgalom el van zárva, a vízárdat elseperte a hidakat, megromgálta a töltéseket és az összes takarmányt megsemmisítette; termőföldeket egy méter magasságban elepte a víz és a vasúti töltés huszonöt kilométerig szintén víz alatt van. A vasuton dolgozó kubikosok sátraikat, ruháikat és élelmiszereit elvitte az ár. A nyomor óriási a nép között. *Topliczáról* is azt jelentik, hogy a Maros veszedelmesen árad és már a hidakat veszélyezteti.

Lipáról jelentik, hogy ott *Szikora* Józsefnek a Marosban felállított uszodáját az árvíz elragadta. Az áradat a Maros-hidhoz vágta az uszodát, ahol is az megromgálódott.

Nagyvárad jelentés szerint az utóbbi napok esőzései következtében a *Körös* vize megduzzadt és egyre ijesztebben emelkedik a víz szintje. Az Ezredévi- emléktér mellett mederrészben a bokrok koronái is már víz alatt vannak és a Sebes-Körös messziről fadarabokat, bokrokat visz lefelé. *Élesd* környékén a víz kilépett a medréből és *Élesdtől Tinódiá* a buzaföldek teljesen víz alatt állanak. Az élesdi erdőipari részvénytársaság hidjait a rohanó ár teljesen alámosta, úgy hogy szerencsétlenségtől lehet tartani. Az áradásnak emberáldozata is van. Egy *Modura* László nevű körösbánlaki ember, az árvíz által a parthoz sodort fatömböket akarta kifogni a Körösből, de a rohanó ár a szerencsétlen embert elragadta és a folyóban lelte halálát.

Szilágyosomlyóról jelentik, hogy a *Kraszna* folyó folytonos esőzések következtében kiáradt és Szilágyosomlyó város Vadkert nevű városrészét elöntötte. A víz behatolt a villamvilágítási telep gépházába is, mindeket következtében a város egész éjjel világítás nélkül maradt.

Dévaról jelentik: A Maros áradása az elmúlt éjjel elérte a tetőpontját. 5—6 kilométer széles és 12—13 kilométer hosszú terület áll víz alatt. Déva környékén pedig 70—80 négyzetkilométer területet lepett el a víz. A vízállás átlag egy méterre tehető ezen a területeken, de folyton változik. Kisebbség nagyobb megszakításokkal még mindig esik. Sztrigy Bajcsd és Kus községeket is elöntötte a víz. Olas és Magyarberettye között pedig elmosta a hidat. A közlekedés mindenfelé nagy nehézségekbe ütközik, sok helyütt lehetetlen. Alpesten az ottani patak kilépett a medréből és a község felső részét elöntötte. A Vajdahunyad felé vezető országút egy része víz alatt van. Cerna és a vasúti töltés között két méter magas víz borítja a földeket és már igen közel van a sínekhez.

Lugosról táviratozzák: Nándorhegyen ma dél-

előtt felhőszakadás volt. A Bisztra megáradt és elsodort egy vashidat. A Temes, mely már áradni kezdett, a felhőszakadás következtében újból egy méterrel emelkedett. Resiczabányán *Staedtler* József 63 éves fafuvaros a megáradt Berzava-vízében hajtott, kocsijával beleesett egy gödörbe és meghalt. Forrásfalva községet elöntötte a víz. *Damjan* Vaszilje az utcára ment, megbotlott és belefutott a vízbe.

Lugosról jelentik: A Temes és a Béga folyók vize ma tovább áradt. Az árvízvédelmi intézkedéseket mindenfelé megtették. A Berzava patak *Gátalja* község alsó részét teljesen elöntötte. Gerényes községben 1000 hold víz alatt áll. Növeli a veszélyt az a körülmény, hogy újabb árnyokevéstől kell tartani. A közérőt mindenütt kirendelték. Az alispáni hivatalban éjjel-nappal inspekciót tartanak a tisztviselők az alispánnal élükön.

Szegedről jelentik: A folytonos esőzés és vihar nagy károkat okozott Szegeden. Az eső kikezdte a muzeumi termek menvezetét, fenyegette a milliárdok értékű régiségeket. Igen nagy a pusztulás a külvárosi részekben, ahol a szegény emberek viskóit menvezetig átáztatta az eső, úgy hogy legnagyobb részük beomlással fenyegeti a bennlakókat. A rendőrség ezekből a viskókból kilakoltatta az embereket, de egyelőre nem tudja elhelyezni őket, mert Szegeden nincsenek szükséglakások.

Resiczáról jelentik: A megáradt Berzava Jassan apad hétfő óta. Keddre virradó éjjel azonban folyton esett az eső. Ferenczfalváról újabb víztömeg érkezését jelzik. A völgyzáró gát alatt a csatorna 45 méter hosszúságban kiszakadt. Ideiglenesen fából ácsoltak másikat mellette, nehogy az üzem fenakadjon. Ma reggel óta a Berzava vízállása ismét emelkedik és már majdnem elérte a vasárnapi magasságot. A munkásság készenlétben áll. Az itteni vasgvár területén a gátakat megerősítették. A víz átszivárog a vasúttöltésen. Ot utca részben víz alatt áll. Délután a víz mintegy huszonöt centiméterrel apadt.

Halicáról jelentik: A megáradt Dnyeszter egyre duzzad. A mellékfolyók vízállása is tetemesen emelkedett. Dolhe, Uhorniki és Petereylov helységei víz alatt állanak. Más helységek csak részben vannak elárasztva.

TÁVIRATOK

Az orosz politikai sztrájk

Pétervár, július 2. A munkásság politikai tüntető sztrájkjának tegnapi második napján tiltakozó gyűlést tartottak. Határozati javaslatokat fogadtak el a *hatalbüntetés* ellen. Három nap nem jelent meg. Mint kiegészítően jelentik, a sztrájk a Fekete tengeri flotta matrózainak a múlt évben történt elűztetése ellen irányul.

NAPIREND Naptár. Csütörtök, július 3. Római kath.: Jácint vt. — Prof.: Jácint. — Görög-orosz: junius 20. Metód pk. — Zsidó: Szivan 28. — A nap két reggel 4 óra 8 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 36 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — Az igazságügyminiszter fogad délnben 12 órakor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — *Nyitvalevő muzeumok*: Nemzeti Muzeum állattára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Földtani Muzeum 10—1-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Ráth Muzeum 10—4-ig, Széchenyi Muzeum 10—12-ig, Tanszer Muzeum 9—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — *Nyitvalevő könyvtárak*: Akadémiai Könyvtár 9—7-ig, Egyetemi Könyvtár nagy olvasóterme július 1-től augusztus 31-ig zárva lesz. A hivatal, kölesönzés, belső olvasószoza kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken 9—1-ig nyitva van. Augusztus 16-tól 3-éig az egész könyvtár zárva lesz. Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig, Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig, Földtani Intézet Könyvtára 4—6-ig. — *Nyitvalevő képtárak*: Magyar Biederemayerek kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum régi képtára, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig.

UJDONSÁGOK

Az amerikai leány budapesti kalandja

— Egy letartóztatás története —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

Ismét a budapesti rendőrségnek egy kínos és kellemetlen tévedéséről kell beszámolnunk. A budapesti rendőrség ma minden végzés és felhatalmazás ellenére molesztált és kalandornőnek minősített egy amerikai milliommos leányt, akit egy bonyolult ügyben Budapestre esaltak, hogy itt kellemetlenségeket okozzanak neki.

A budapesti rendőrség tévedése ott kezdődött, hogy ma délelőtt Szentkirályi Béla rendőrkapitány a budapesti estilapoknak — nem a sajtóiroda hivatalos jelentése útján — közlést tett egy esetről, amely Szentkirályi szerint, — ahogyan azt az estilapok megírták — a következő:

A nizzai verőfényes sétányokon ez év április havában romantikus szerelmi história szövődött Freund Harry bécsi milliommos bankár és miss Aline Lovette Desraismes, amerikai Gibson girl között. A tengerkék szemű, halványarcú szépséges miss Nizzában egy hotelben lakott Freund bankárral, aki kezdődő tüdőbajának gyógyítása végett utazott a tenger mellé. A bécsi milliommos bankár, aki feleségétől válófélben volt, mélyen talált belenézni a szépséges Aline szemébe s csakhamar szerelmes lett belé.

Freund kereste az alkalmat, hogy megismerkedhessék Aline kisasszonnyal és szüleivel, akikről a hotelben úgy beszéltek, hogy amerikai milliárdosok. Alig, hogy a megismerkedés megtörtént, a bankár megkérte az amerikai leány kezét.

— Örömmel mennék magához feleségül, Harry, de a szüelim ellenzik ezt a házasságot. Maga még el sem vált a feleségétől s nem teljesen egészséges.

— Én sem tudok maga nélkül élni. — folytatta suttogó hangon a leány. — szökjünk meg Spanyolországba, ott most forró nyár van, Malorka szigetére megvünk a Palma városában várjuk be a válópörének a végét.

A szerelmes bankár a tervet kitűnőnek találta, a szépséges Aline azonban az ő okos szeméit Harryra emelve, így szólt:

— Biztosítékot kell adnia nekem, mert én most elmegyek magával, de hátha megun, nemsokára a faképnél hagy s akkor én itt állok egyedül, katasztrofa a világra.

Freund bankár rögtön kész volt a kívánt biztosíték megadására és ötvenezet koronáról szóló Phönix-bányarészvényt helyeztet leltébe a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál a leány nevére, a letétjegyet pedig átadta a leánynak. Az amerikai leány pedig megbeszélte a szökés részleteit a bécsi milliommossal, aki a megbeszélés időben a pályaudvaron várta is Aline Lovette Desraismest. Egyszer csak dult arccal, hajadonfővel rohant oda a miss:

— Vége van mindennek. Nem szökhetünk, mert szüelim felfedezték tervünket.

A bankár szomorúan vette tudomásul azt, de gyanút fogott és visszakövetelte a letétjegyet, de a leány kijelentette, hogy azt nem adja vissza, mert a bankár a részvényekkel őt megajándékozta. Freund Harry Budapestben feljelentést tett ezek után az amerikai leány ellen, akit a rendőrség kinyomozott. A részvényeket bünygyi zár alá helyezték és megállapította a rendőrség, hogy az amerikai leány Nizzában 1000 frank kölcsönt vett föl a letétjegyekre s aztán visszautazott Newyorkba.

A rendőrséget a minap arról értesítette a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, hogy az amerikai leány kísérleteket tesz a vitás részvény felvételére. A leány megbízásából ugvanis a Hudson-tröszt megkereste a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot, hogy ügyfelének küldje meg az ötvenezet koronát érő Phönix-bányarészvényt. A bank megtagadta a részvény kiutalását. Az amerikai nő a múlt hét

végén Budapestre utazott, megjelent a banknál és maga akarta felvenni a részvényt.

A rendőrség így módon megtudta, hogy a kalandornő Budapestben tartózkodik. Bialoszkurszky Géza lovag, Classohn Gyula és Puskás detektívek kutatni kezdték a nőt és ma délelőtt az Andrásy-uton felismerték. Bevitték a főkapitányságra. Megállapították, hogy a múlt hét végén érkezett Budapestre az édesanyjával és a Hungaria-penzióban lakott. Egyelőre az amerikai misst őrizet alá helyezték.

Ezzel szemben a következő ellentétes tényállást közölhetjük: Lovette Desraismes kisasszony nem amerikai gibson girl, hanem egy chicagói milliommos leánya, aki minden telen Nizzában üdül s itt ismerkedett meg a bankárral. A bankár, akinek felesége van, házasságot ígért a leánynak s neki ajándékozott huszonötezer frank névértékű Phönix-részvényt. Mikor az amerikai leány szülei megtudták, hogy a bankárnak felesége van, megtiltották leányuknak, hogy a bankárral továbbra is találkozzék, mire Freund visszakövetelte tőlük a Phönix-részvényeket. A leány, miután azt nem házassági biztosítékul, hanem ajándékba kapta, nem adta vissza.

Ekkor Freund előbb a nizzai, majd a bécsi rendőrséghez és ügyészséghez fordult panaszával a leány ellen. Ezek egyike sem vállalta az ügyet, miután ez csak polgári per tárgyát képezheti. Polgári pert indított s bírói végzés alapján le is tiltotta a részvényeket, a melyek a Pesti Kereskedelmi Bankban voltak elhelyezve. Ezután Freund Budapestre utazott és egy budapesti ügyvéd, Weisz Ödön útján Bécsből lehívatta a leányt Budapestre azzal, hogy egyezkedési tárgyalásokat szerelne folytatni. Mikor a leány anyjával megérkezett, Weisz Ödön ügyvéd a rendőrséghez fordult és család címén tett feljelentést. Az ügyet Szentkirályi Béla rendőrkapitánynak osztották ki, aki ma délelőtt az Andrásy-ut 1. számú ház előtt két detektívtel letartóztatta a leányt. Bevitték a rendőrségre és vallatásra fogták, de a vallatás, miután a rendőrségen alig tudnak angolul, nehezen ment. Közben a leány az amerikai konzulátushoz fordult s ennek közbenjárására átkísérték a leányt az ügyészségre, ahol azonnal szabadon bocsájtották, mert semmiféle büncselekményt nem követett el, sőt elfogatási parancs sem volt ellene kiadva.

Az amerikai leány, akit egész életében keserű emlékek fognak Budapesthez fűzni, megteszi a bünygyi feljelentést a budapesti rendőrség ellen, hivatalos hatalommal való visszaadás címén és pert indít azok ellen a budapesti esti lapok ellen, amelyek Szentkirályi Béla rendőrkapitány információi alapján az esetel tévesen és reá nézve sértő formában írlák meg.

— **Királyi kitüntetés.** A király dr. Téry Ödön belügyminiszteriumi közegészségügyi főfelügyelőt, a III. oszt. vaskorona-renddel tüntette ki.

— **Magyar nemesség.** A király megengedte, hogy ferenzfalvi Tani Gusztáv miniszteri tanácsos, az osztrák-magyar államvasutársaság igazgatója, előneve ép-ségben tartása mellett családnevét Tavny-ra változtassa.

— **A walesi herceg nősül.** Brüsszeli hír szerint a walesi herceg legközelebb megnősül. Az angol trónörökös vagy az egyik mecklenburg-sirelitz hercegnőt, vagy pedig a román trónörökös pár leányát, Erzsébet hercegnőt fogja eljegyezni. Mária trónörökös, a hercegnő anyja, angol hercegnő.

— **Alapítvány a hírlapírók nyugdíjintézetének.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének elnöksége a következő levelet kapta: „Méltóságos Heltai Ferencz dr. urnak, főpolgármester, főrendiházi tag, mint a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete elnökének, Budapestben. — Néhai báró Wodiáner Albert ur öngyméltósága nővérei, özv. gróf Ferri Lipótné és özv. gróf Nemes Vinczéné öngyméltósága megboldogult bátyjuknak, ki a magyar sajtó iránt a legmelegebb érdeklődéssel viseltetett, intenezioit vélik követni midőn annak hagyatékából a Méltóságod vezetése alatt álló Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete részére ötezer koronát felajánlanak, illetve boldogult bátyjuk hagyatékát ilv összeggel az alapítók sorába felvenni kérik. Kiváló nagybecsülésem kifejezése mellett maradtam, Kunhegyes, 1913 június 29-én, Méltóságod készséges tisztelője: gróf Nemes János. A nyugdíjintézet elnöksége ezen az uton is hálás köszönetét fejezi ki az adományozóknak alapítványukért. y

— **Báró Hatvany József halála.** A Nauheimben elhunyt báró Hatvany József holttestét különvonaton szállították Budapestre és ide ma este nyolcz órakor érkezett. A pályaudvaron a családnak a fővárosban levő tagjai várták és onnan a Nádor-utca 3. számú palotába vitték. Itt az elsőemeleti nagy tanácsteremben helyezik ravatalra. Az elhunyt temetése innen holnap, csütörtökön délután 3 órakor fog végbemenni. A gyászszertartást dr. Fischer Gyula főrabbi és Lazarus főkántor fogják végezni. Az elhunyt fölött a Deutsch-féle összes vállalatok tisztviselői nevében Wilhelm Arthur cégvezető, a Gyáriparosok Országos Szövetsége nevében — amelynek báró Hatvany József elnöke volt — Hegedüs Lóránd és a Czakorgyárosok Országos Egyesülete nevében gróf Zichy Andor fog emlékbeszédet mondani. A gyászszertartás után az elhunytat a Kerepesi-úti temetőben lévő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Zrinyi Miklós emléke és a kadéto.** A kismartoni katonai főreáliskolában vasárnap tartották meg az évrő ünnepet, amely után a végzett növendékek részint csapatokozásra, részint felsőbb katonai akadémiákra távoztak az intézetből. Az évrő ünnepen föltűnést keltett Melenzei Zsiván Sándor ezredesnek, az iskola parancsnokának beszéde, melyben a hazafias önfeláldozást magasztalta a legnagyobb katonai erénynek. Az ezredes a magyar történetre utalt, melyből a hazafias önfeláldozásnak annyi magasztos példáját ismerjük és főként a szigetvári hősré, Zrinyi Miklósré. Óriási változása ez az időknék. Zsiván ezredes Magyarország múltján nevel a haza jövőjének katonákat. És így a tiszték nem csupán katonák, de jó hazafiak is lesznek.

— **Vaszilievits polgármester temetése.** Ma délelőtt kísérték ki Vaszilievits Jánost, a székesfőváros elhunyt alpolgármesterét utolsó útjára az erzsébetvárosi róm. kath. templomból. Tisztelőinek és barátainak az a nagy tömege, — amely az óriási templomot egészen megtöltötte. — mutatta, hogy életében nagy tisztelet és szeretet övezte az elhunytat. A díszes ravatal az oltár előtt volt felállítva, mellette jobbról-balról díszbe öltözött városi tisztviselők állottak kivont karddal, a gyászdrapériával bevont padsorokban társadalmunk kiválóságai foglaltak helyet, a templomban pedig a közönség ezrei szorongtak. A szegényház-téren és a temetési menet útvonalán a gyászfátvállal bevont gázlámpákat meggyújtották.

A gyászszertartás pontban tíz órakor gyászmisével kezdődött. Novák István apátplébános misézett. Ott voltak: Thallóczy Lajos v. b. t. t. közös pénzügyminiszteriumi osztályfőnök, dr. Némethy Károly államtitkár vezetésével a belügyminiszterium és a kormány képviselői, dr. Heltai Ferencz főpolgármester, dr. Bárczy István polgármester, dr. Boda Dezső főkapitány, Rózsavölgyi Gyula és dr. Bódy Tivadár alpolgármesterek vezetésével a főváros egész tanácsa, Márkus Miksa udvari tanácsos, az Újságírók Egyesületének elnöke, Várossy Vilmos, Béla Henrik, dr. Pető Sándor, Barabás Béla, Szébeny Antal, dr. Platthy György, dr. Bródy Ernő, dr. Springer Ferencz orsz. képviselők és még igen sokan közéletünk előkelőségei és kitűnőségei közül. Novák István apátplébános a gyászmise után beszélt a koporsót, melyet azután az egyházi énekhar gyászdalaival mellett vitték ki a gyászkoocsra. A gyászmenet 11 órakor indult meg. Elöl fátylas lovasok, a koszorukocsik, utána egy szakasz lovasrendő, majd zászló alatt a fővárosi hivatalosok csoportja, a fúvólag diször-ség, a papság és utána a hatlovas gyászkoocsi, amely mellett diszruhás, kivont kardos fővárosi tisztviselők haladtak. A koporsót a család férfi-tagjai, a főpolgármester és a tanács, a fővárosi bizottság tagjai és az elhunyt jóbarátjai és tisztelői gyalog kísérték. A család nőtagjai kocsin követték a koporsót, végül pedig a résztvevő közönség száza haladtak. A gyászmenetet, amely a Rákóczi-útra térve, a Köztemető-uton ment ki a Kerepesi-úti temetőhöz, mozgó-rendőrkordon vette körül. A közlekedés szünetelt, a közönség elkepte a járdákat. A temetőben az első főkapitánál Mikszáth Kálmán és Ráth György hamvai mellett levő díszsírhelyen a koporsót niből beszélték és rövid imát mondtak. Dr. Bárczy István polgármester bucsuztatta itt el a főváros nagy halottját. Meleg szeretettel méltatta az elhunyt érdemeit, majd könyekre fakasztó szavakban vett tőle bucsút. Ezután Márkus József nyugalmazott főpolgármester mondott bucsuztatót.

— **Magyar ember nyomdászati talál-
ma** rya. A hajdumegyei *Balmazújváros*on él egy *Wéber* Simon nevű érdekes, de nagyon szegény ember, aki falusi magányában föltalálásokkal foglalkozik. *Wéber* a minap *fűrészporból* olyan masz-
szát készített, amely különösen alkalmas szobrok és dísz tárgyak öntésére. Találmányát szabadal-
maztatta s abból él, hogy művészi kidolgozású tár-
gyakat készít, amelyek olyanok, mint a habos márványból faragott holmi. Egy debreczeni nyomda-
tulajdonos, *Rosenfeld* Henrik véletlenül jutott a szegény föltaláláshoz, aki megmutogatta neki készit-
ményeit s az anyagot, amelyből a szép dolgokat előállítja. A nyomdász rögtön tisztában volt azzal,
hogy ez az anyag különösen a tipografia terén te-
kinthető nagy jelentőségűnek, mert rendkívül al-
kalmas a *fabetük öntésére*. Ma a fabetüket a gyá-
rakban kézzel faragják s éppen ezért a nyomda-
szatban a fabetű a legdrágább anyag. *Rosenfeld*
kísérletezés céljára *Wéber* Simonnal a fűrészpor
masszából kiöntetett egy sereg betűt s a nyom-
tatásnál az újfajta betűk kitűnően beváltak. Az a
jó tulajdonsága, hogy nem pattogzik, mint a fa-
betűnél szokás, de főként jelentékeny hasznára
van a nyomdászatnak azért, hogy olyan hajsza-
vékonyságú vonalakat lehet a masszába vágni, a
mi a fametszésnél lehetetlen.

— **Elpáholt gyárigazgató.** Szegeden izgal-
mas jelenet játszódott le szombaton este, a heti
bérek fizetése alkalmával, a szegedi *Wimmer-féle*
kendergyárban. A gyár hat munkásának fizetéséből
még június 21-én levontak fejenként hetvenöt fill-
ért büntetés címén. A munkások nyomban tiltakoz-
tak ez ellen, de mert tiltakozásuk hangosabb
volt a kelleténél, ezen a héten, szombaton, újabb
összegeket vontak le a bérükből. Megkérdezték a
pénztárost:

— Miért van ez?

— A múlt heti gorombáskodásért! — volt a
felelet. A hat munkás erre bement *Wimmer* Fülöp
gyárigazgató irodájába és őt is megkérték, ne en-
gedje levonni az újabb összeget. *Wimmer* azon-
ban ridegen válaszolt a könyörgő munkásokhoz:
— Amit egyszer levontam, azt levontam!
Punktum! . . . — A munkások közül erre öten el-
távoztak. Egyszerűen *Gerstner* Mihály 35 éves munkás
maradt benn az irodában. *Gerstner* hatalmas ter-
metű, erősvallu ember. Vészjelző tekintettel, fe-
nyvegető állásba helyezkedve állott meg *Wimmer*
íróasztala előtt.

— Hát maga mit akar, miért nem takarodik
a többi után? — szólt rá a gyáros.

— Azt akarom, — mondta *Gerstner*, — hogy
adja vissza az igazságtalanul levont pénzemel. Én
arra nem szolgáltam rá!

— Takarodjék ki, bitang, gazember! — kiál-
totta *Wimmer*. A következő pillanatban *Gerstner*
vadul káromkodva odaugrott az íróasztalhoz és
esernyőjével a karosszékben ülő *Wimmer* nyakába
sújtott *csapás után vagy három-négyeszer*. A gyár-
igazgató *leroskadt a padlóra és elájult*. A nagy
lárma hallatára a szomszédos szobában dolgozó
hivatalnokok ijedten rohantak be *Wimmer* szobá-
jába. A merénylő munkást kitzuskolták a helyiség-
ből, azután pedig az igazgatót részszeszítették első se-
gítségben. *Gerstner* Mihályt természetesen nyom-
ban elhozták a gyárból. De ugyanez a sors
vár a többi öt munkásra is, akikben büntársakat
sejt az igazgató. *Wimmer* Fülöp bünvádi följelen-
tést tesz a merénylő ellen.

— **A székelyföldi megkövesült halott.** Megir-
tuk, hogy Párisban egy Chileben talált teljesen kővé
vált patagoniai ember holttestét árverezték el. Ebből
az alkalomból Sepsiszentgyörgyről azt az érdekes ese-
tet elevenítik föl, hogy néhai *Cserey* Jánosné született
Zathureczky Emilia, ki a sepsiszentgyörgyi székely mu-
zeumot megteremtette, a kilenczvenes évek elején
gyakran elbeszélte, hogy a Székelyföldön végzett ása-
tások közben talált egy megkövesült holttestet, egy el-
temetett székely embernek petrifikálódott tetemét. A
haltott egész teste, ruhájának színe, alakja teljesen ép
állapotban volt és a kővé vált alak mindenben egy-
tökéletes szoborhoz hasonlított. Valószínű, hogy a szé-
kelyföld mélyében gazdagon ömlő földgáz idezte elő a
megkövesedést. *Cserey* Jánosné az értékes leletnek stil-
szerű koporsót készítettett és a *nyolczvanas években*
beküldte az erdélyi múzeumnak, ahonnan — szintén
Cserey né nyilatkozata szerint — a bécsi vagy más
külföldi gyűjteménybe került. Kolozsvárott most moz-
galom indult meg a ritkaságszámba menő lelet hollé-
tének nyomozására.

— **Gyárigazgató a rablók kezében.** Tiflisből
táviratozzák: *Kulikovski* gyárigazgatót tolmácsával és
szolgájával együtt a Bjelokanj szorosban, Szakatali ke-
rületben rablók elfogták, akik magas váltságdíjat köve-
telnek szabadonbocsátásáért.

Felhívás előfizetésre!

Félszázados multtal a hátunk mö-
gött, a jövődbe vetett erős hitünkkel
és bizodalunkkal, kitarással, lelkesé-
dással és szeretettel bocsátjuk ezt a la-
pot napról-napra világgá. Félszázados
multunk a legerősebb tanulság arra,
hogy az „Egyetértés” mindenkor a kö-
zönség igaz szeretetében harcolhatott
Magyarország függetlenségi eszméiért.
A függetlenségi és 48-as eszmék törhe-
tetlen kiküzdésében az „Egyetértés” en-
nek a harcnak legszámottevőbb kato-
nája volt. És ahogyan a multban, úgy
a jövőben is egy pillanatra sem szűnik
meg ez a lap szakadatlanul munkál-
kodni önálló államiságunk kiépítésén
és a nagy függetlenségi eszmék diadalra
jutásán.

Az „Egyetértés” mindig az első tu-
dott lenni abban, hogy értesülései gyor-
sak és pontosak, frissek és megbizha-
tók legyenek. Hírszolgáltatásának nagy
szervezettsége megengedi, hogy nem-
csak politikai rovatában álljon az
első sorban, hanem minden más téren
is, irodalomban, riportban, színházi té-
ren, közgazdasági, közigazgatási, tör-
vényészeti eseményekben, a világ min-
den tájkáról összefutó hírszolgálatban,
messzemenő diplomáciai értesülései ré-
vén a külügyi politikában és mindenütt
a jól értesültség, a megbízhatóság, a
gyorsaság és a legfokéletebb hozzá-
értés szimbóluma legyen.

**Ez év augusztus hó 20-án,
Szent István napján**

Külön pompás ajándékkal

**Kedveskedik előfizetőinek
az „Egyetértés”.**

**Egy gyönyörű, nagy, impozáns
albumban mutatja be a magyar
tengerpartot, a magyar ten-
gert és annak környékét, illusz-
trációkban és kitűnően meg-
írt cikkekben.**

Az

Adria-szám

valóságos diszaluma lesz a magyar
tengerpartnak és ezt minden előfizetőnk
augusztus 20-án díjtalanul fogja meg-
kapni.

Julius hó elsejével új előfizetést
nyitottunk az „Egyetértés”-re.

Előfizetési ár:

Egy évre 28.— korona
Fél évre 14.— korona
Negyed évre ... 7.— korona
Egy hónapra ... 2.40 korona

— **Egy főhadnagy borzalmas öngyilkossága.** Kolozsvárról táviratozzák: *Barabás* Károly kolozsvári honvédfőhadnagy egy idő óta rend-
kívül ideges és exaltált lett és bár a legrokonszen-
vesebb és legismertebb tiszték közé tartozott,
felebbvalóiban üldözőit látta és betegesen panaszkodott
üldöztetéséről. Apósa, *Lepage* Miklós, a leg-
tekintélyesebb kolozsvári kereskedők egyike. A fő-
hadnagy megállapodott abban, hogy otthagyja a
katonaságot és apósa egyik üzletében kap alkal-
mazást. Hat heti szabadságot kért ezredétől, amely
ma kezdődött és mindjárt megkezdte volna polgá-
ri foglalkozását, hogy többé ne is térjen vissza a
katonasághoz. — Apósának másik vejével
együtt nagy vaskereskedése van, és ennek
irodájában kellett volna ma reggel meg-
kezdenie működését. Az önmagával meghasonlott
katonatiszt azonban ma reggel öngyilkosságot kö-
vetett el. Nagy kaliberű vadászfegyverét *robbanó
golyóra* töltötte meg és azzal mellbelőtte magát. A
löveg szétrobbantotta mellét, oly borzalmas ha-
tással, hogy *testének egyes részei husdarabok alak-
jában a falra és a mennyezetre ragadtak*, a szoba
pedig nagy vértócsával lett tele. A dörrenésre fel-
ébredt a harmadik szobában alvó felesége és három
kis gyermeke. Leirhatatlan megrázó jelenet volt,
amikor ráborultak a szétrobbant holttestre, ame-
lyet később a mentők a honcztanai intézetbe szállít-
tottak. Az egész városban nagy részvét nyilvánul
meg a szerencsétlen család iránt.

— **A bécsi rablógyilkosság.** A bécsi rabló-
gyilkosság ügyében még mindig eredménytelen a
rendőrség nyomozása. A szerencsétlen áldozat,
Schmidt Miczi ügyében, azt mégis tisztázták, hogy
a gyilkos csak a leány karpereczét és briliáns
mellűjét vitte magával, holott még egyéb értékes
ékszerek is voltak rajta. Ennek a magyarázata az,
hogy a szomszéd szobában, a 20-as számuban,
amely a *Schmidt* Micziék mellett volt, egy férfi
mulatott két nővel. Az ismeretlen ember időközben
elment és a 20-as számú szobában magára hagyta
a két leányt, akik valamin hajbakaptak és irtózá-
tos lármát csaptak. Valószínű, hogy a gyilkos ettől
ijedt meg és elmenekült, mielőtt a meggyilkolt
leányt teljesen kifoszthatta volna.

— **Amerikából kitiltott magyar házaspár.** Mintegy két évvel ezelőtt érkezett Amerikába
Magyarországról *Klein* Izidor építész és a felesége,
Török Margit, volt színésznő. Álnév alatt jöttek s
már az uton mindenféle ellentmondásokba keve-
redtek, úgy, hogy megérkezésük alkalmával *Ellis-
Islandra* vitték őket kihallgatás végett. A vizsgálat
alatt kitént ugyan, hogy *Klein* Izidor és *Török*
Margit csakugyan házastársak, de mert *Klein*ről
közben az a hír jött, hogy gyanus manipulációk
után távozott Budapestről, másrészt pedig hazudott
a feleségével együtt, a bevándorlási hatóság depor-
tálásra ítélte őket. *Klein* erre ügyvédekkel fogadott
s a Washingtonba küldött felebbezés eredmén-
nyel járt: a házaspárt szabadlábra helyezték. A
bevándorlási hatóság azonban nem nyugodott bele
ebbe a vereségbe. A newyorki osztrák-magyar kon-
sulátus révén bizonyítékokat szerzett be *Klein*
Izidor budapesti dolgairól és a házaspárt újból let-
tartóztatta. *Klein*ék, akik sok ezer korona értékű
ékszert hoztak magukkal, ennek az árából ismét
ügyvédet fogadtak, aki szabadlábra is helyeztette
őket, a bíróság végleges döntéséig. Most azonban
már nem segített semmi. Newyorki jelentés szerint
a bíróság a bevándorlási hatóságnak adott igazat
s a házaspárt deportálták. Két évi huzavona után
most ismét utban vannak Európa felé.

— **Ezüstmenyegző.** *Salgótarjánban* *Kiszely* Pál
ma ünnepelte nagyszámu családja körében ezüstlakod-
almát. A templomban az ünnepi beszédet *Jeszenszky*
Károly ev. lelkész mondta.

— **Csecsemőhulla a postacsomagban.** A
verseny-utczai postahivatalban a postacsomagban
talált holttest dolgában a rendőrség nyomoz to-
vább. Ma felbonczolták a kis holttestet és az orvo-
sok megállapították, hogy a gyermek teljesen ki-
fejlődött állapotban jött a világra, bár azt megál-
lapítani nem tudták, hogy élve, vagy holtan szüle-
tet-e. Megállapították továbbá, hogy a holttest há-
rom hónapig feküdt a habban, amely konser-
váltta, három hónap mulva azonban oszladozni
kezdett és csak akkor láttak hozzá, hogy megsza-
baduljanak tőle.

— **Csatornába fuladt gyermek.** *Karánsebesről*
jelentik: *Radoj* János hat éves leánya a sikos csa-
tornaparton megcsuszott és beleesett a csatornába, ahol
megfuladt.

— Sikasztó szállodatulajdonosnő. Hauer Bertalan, a debreczeni Loyal szálloda és kávéház tulajdonosa két évvel ezelőtt meghalt. Özvegye ekkor a szállodát a kávéházzal, vendéglővel és összes felszerelésével együtt eladta *Borgida* Farkasnak hatszázezer koronáért. *Borgida* a vételárból 230.000 koronát fizetett ki készpénzben s ezután rögtön hozzá akart látni a hotel modernizálásához. Nagy tervet voltak *Borgidának*, de terveiben megakasztotta egy szomorú családi esemény. Hirtelen elutazott Jászberénybe, mert a felesége és két gyermeke súlyosan megbetegedtek tifusban. Mire *Borgida* visszautazott Debreczenbe, a szállodát üresen találta. A benedezés, az ezüstneműk, a borkészlet, *Hauer*né, mindeki elfűnt. *Borgida* a rendőrségre sietett, ahol feljelentést tett a szélhámos asszony ellen, aki után nyomozást tettek a nyomozást. *Hauer*né a pénzzel és a szállóból összeszedett holmival feljött Budapestre. Itt megismerkedett *Braun* Béla kávéossal, aki feleségül is vette. A Nagy János-utca 33. számú házban vettek ki gyönyörű lakást, amelyet a kapott pénzben pompásan rendezett be özvegy *Hauer*né, most már *Braun* Béláné. Ezalatt pedig a debreczeni törvényszék vádta *Borgida* följelentésére jogerősen vád alá helyezte *Hauer*né-t s megkereste a budapesti rendőrséget, hogy tartson házkutatást a Nagy János-utcai lakásban s a jogtalanul eltulajdonított holmikát, valamint *Borgida* váltóit vegye bűnügyi zár alá. Ma délelőtt ejtették meg a házkutatást s lefogták: hat láda ezüsthalmot, továbbá bűnügyi zár alá vettek 81.000 korona értékű váltót és 31.000 korona értékű zápfogvelevet. Az asszony mintegy ötven ezer koronával károsította meg *Borgidát*.

— Az aréna primadonnái. Aki a spanyol bikaviadalokat nem látta, az el nem képzelheti, hogy ezek a „viador-primadonnák” micsoda mámoros érzést keltenek a nézőkben, mikor hidegvérrel az örjönésig felingerelt bikákat lesurják. Ezer halállal néz szembe a viador. Spanyolország 18 első viadorát mutatja be a Tolnai Világlapja e heti száma és igazán valóságos lekvívonyort okoz ennek a kitűnő képeslappnak a lapozgatása. Szinte hétről-hétre gazdagabb a szebbnél-szebb képekben szövegértelmezés pedig igazán elsőrangú. Egy világhírű tudós odanyilatkozott, hogy a képes olvasmány az ember emlékezetében nyomot hagy.

— Amerikai erdőégés. Newyorki távirat szerint az Ontario-tó északi részén levő erdőségben három nap óta óriási tüzvész dühög. Az erdőség közelében levő *Carlton* város teljesen a lángok martaléka lett és hasonló veszedelem fenyegeti a környék többi városait is. A vész színhelyéről tegnapelőtt érkezett utolsó vonat kizárólag a carltoni hajléktalan menekültekkel volt tele. A vonat egyes vagonjai szintén megétek, mert a vonatnak helyenkint a hatalmas lángtengerben álló területeken kellett áthatolnia.

— Revolveres drótostót a kávéházban. Győrött a múlt éjjel gyilkos merényletet követelt el egy drótostót egy hírhedt kávéház tulajdonosa ellen. A merénylet *Hulich* János drótostót, aki állandó vendége volt a *Tripolisz* című külvárosi kávéháznak, melynek *Horváth* István a tulajdonosa. *Hulich* hosszabb időn át adósságot csinált a kávéházban, mire a kávé néhány nappal ezelőtt föl-szólította, hogy tartozásáról adjon neki váltót, mert különben nem hitelez neki többet. *Hulich* adott is váltót, de annyira feldühödött *Horváth* ellen, hogy bosszúra határozta el magát. Több ízben meg is fenyegette *Horváthot*, hogy leszálljon vele. Tegnap este hét órakor revolverral jelent meg a kávéházban, hogy a kávést *lelője*. *Horváth* cselédje ekkor gazdáját elrejtette egy szobába és rázárta az ajtót, hogy ne történjék baja. Majd rendőrt hivatott, a ki egy ideig vigyázott is, hogy az időközben eltávozott ember bajt ne okozzon. Éjjel egy órakor *Horváth* utolsó vendégeit kikísérte a kávéház ajtaján, mert készült bezárni a helyiséget. Odakünn az utcán a falhoz lapulva leselkedett *Hulich* s a mikor a kávé az utcára lépett, revolverral mellbe lölte. A megsebesült ember segítségért kiáltott, mire többen üldözőbe vették a merénylet s elfogták. A halálosan sérült kávést a kórházba szállították, a merénylet drótostót pedig a rendőrség vette őrizetbe.

— A rendőr merénylete. Ma reggel *Márkus* János 2436-os számú rendőr, a Váci-ut 156. számú ház előtt észrevette, hogy egy teherkocsin alszik *Barna* Pál kocsis. Odament hozzá és felkeltette. A kocsis erre dühbe jött, rárontott a rendőrré és fojtogatni kezdte. A rendőr kardot rántott és támadóját a fején megvágta. A kocsis csak könnyebb sérülést szenvedett. Bevitték az V. kerületi kapitányságra, ahol hatóság elleni erőszak címén megindították ellene az eljárást.

— A Tisza-család gyásza. Özvegy *Tisza* Kálmáné halála fölött érzett részvét kifejezéseket ma *József* főherceg, *Augusta* főhercegné és *Montenuovo* herceg főudvarmester a miniszterelnökhöz részvétáviratot küldöttek.

— A kincstár és Redl hágyatéka. A prágai hivatalos lap mai száma a prágai törvényszék egyik hirdetményét közli, amely szerint a katonai kincstár jogi képviselője száz ezer korona erejéig igényt jelentett be a kémkedési üzemének kiderülése után öngyilkossá lett *Redl* ezredes hágyatéka ellen. A hirdetményben ugyan nincs jelezve, hogy a kincstár milyen alapon támaszt igényt a hagyaték ellen, beavatott helyen azonban tudni vélük, hogy a kincstár az ezredes kémkedése által okozott óriási károk némi anyagi visszatérítése céljából indította meg keresetét.

— Maxim Gorkij hazamehet. *Ruszkaja Mova* közlése szerint *Maxim Gorkij*, a világhírű orosz kegyelmet kapott. Ezzel a kegyelmi ténnyel tehát végleg beszüntették *Gorkij* hivatalos üldözését, úgy, hogy az író most már minden veszedelem nélkül ismét visszatérhet hazájába.

— Rabszökötés a fogházból. Az abrudbányai törvényszéki fogházból, amely pedig egyike az ország legvédelemben fogházainak, megszöktettek az egyik rabot olvanképen, hogy egy barátja beállt a börtönörnek, aztán az őrizetere bizott rabot szépen kísérteltatta a fogházból. *Suvoly* Sándor nagyváradi utazó és *Miski* István régi ismerősei a vidéki rendőrségnek. Végigszélhámoskodták már az országot és több fogháznak voltak a lakói. A múlt hónapban *Suvolyt* valami gázságért a jól körülbástyázott abrudbányai börtönbe zárták. Kerek tiz esztendő kellett volna kitöltenie. Ekkor a királyi ügyésznél egy *Klein* Sándor nevű ember jelentkezett és börtönörnek ajánlkozott. Az abrudbányai ügyész felfogadta. *Klein* Sándor felöltötte a formaruhát, bekerült örnek a börtönbe, ahol néhány napig tanulmányozta a helyzetet, aztán tegnapelőtt elszöktette *Suvolyt*. Most kiderült, hogy az ujonnan felfogadott ő nem volt más, mint *Miski*, aki a *Klein* Sándor-féle okiratokat lopta. A megszökött rab és szöktetője után széleskörű nyomozást indítottak.

— Házaság. Karai *Neugebauer* Viktor miniszteri tanácsos, a cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság magyarországi képviselője és neje leányát, *Bellát*, eljegyezte dr. *Berkes* Vilmos budapesti m. kir. államrendőrségi fogalmazó, cs. kir. tartalékos hadnagy.

A Király-Színház bájos, fiatal primadonnáját, *Bonyhádi Perczel* Sárít, ma délben vezette oltárhoz a Jézus Szent Szíve templomban nyirjesi *Létay* Gusztáv. A vőlegény násznagya dr. *Bódy* Tivadar alpolgármester volt, a menyasszonyé dr. *Tevely* Béla kaposvári ügyvéd. A templomban, amelyet előkelő, nagy kőszögű fölött meg zsufolásig, az Opera kara énekelt. Esküvő után az Országos Kaszinóban volt a nászslakoma, a mely után az ifjú pár Svájcba utazott.

Kiszely Endre posta- és táviratbiztos eljegyezte *Beliczky* Ilonát Salgótarjánban. *Palócz* Gyula háztulajdonos eljegyezte *Fried* Annuskát Budapesten.

— Nagy ékszerlopás. Nagykanizsán *Böhm* Jenő kereskedő ma reggel észrevette, hogy szekrényei mind távra-nyitva vannak. A szekrényekből mintegy 8000 korona értékű ékszer és több ezer korona értékű ezüstenemű hiányzott. Az ékszerekkel s ezüsteneművel együtt eltűnt *Böhm*né cselédje is, *Szalapek* Anna. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást. Az ékszerlovaj cselédleányt eddig nem sikerült elfogni. Valószínűleg Budapestre szökött.

— Radákovich bankigazgató eltűnése. Jelentettük a napokban, hogy *Radákovich* Gyula, a Szentgotthárdi Takarékpénztár igazgatója eltűnt. Hozzá tartozóinak és igazgatóságának az volt a véleménye, hogy öngyilkos lett. A napokban a paksi rendőrség azt jelentette, hogy ott a Dunából egy holttestet fogtak ki, a mely hasonlóan *Jánosa* Istvánnak, a nemrég Kőszegről eltűnt kereskedőnek a rendőri közlönyben megjelent arcképéhez. Csakhamar megállapították, hogy ez tévedés, de valószínű, hogy a halott *Radákovich*. A míg a paksi halott kiléte megállapítást nyer, azalatt Szentgotthárdon más irányban is kombinálnak: miért tűnt el *Radákovich*? Legvalószínűbbnek látszik az, hogy a bankigazgató a csőd elől menekült el. Eltűnését megelőzőleg közel 60.000 korona tartozás erejéig perelték hitelezői s *Radákovich* attól tartott, hogy csődöt kérnek ellene.

— Fekézéből milliomos. Brüsszelből jelentik: A charleroi-i sorsjegykiállítás milliós fönyerményét egy *Nahant* nevű vasuti fekéző nyerte meg. Nohantnak havi fizetése 70 frank volt.

— Bombarobbanás Lisszabonban. Lisszabonban az egyik utcakereszteződésnél bombarobbanás történt. A robbanás egy kis fiút, aki a bombát vitte és elejtette, darabokra tépte, egy munkás pedig súlyosan megsebesült.

— A revolveres Keglevich. Ismeretes az az affér, amely nemrég a Baumann kávéházban játszódott le, ahol *Keglevich* Pál gróf egy reggelen, belekötött egy békésen kávézó polgárba. Az esetet a „Pesti Futár” című hetilap megfelelő kommentár kíséretében közölte, mire *Keglevich* Pál gróf két katonatiszt utján provokálta *Nádas* Sándort, a lap szerkesztőjét. *Nádas* Sándor, tekintettel arra, hogy egy meglőrtént esetet irt meg, nem adott lovasias elégtételt, hanem kijelentette, hogy az ügy sajtóbizottság elé tartozik. Ma este fél nyolcz órakor *Nádas* Sándor váratlanul telefonon segítséget kért a rendőrségtől, mert *Keglevich* Pál az eset óta fölött revolverrel leselkedik rá s ma este revolverrel odaállott az „Olthon-kör” kapujába, hogy *Nádas*st, onnan kijövet inzulálta. Két detektív azonnal az Olthon-kör elé ment, de mire *Keglevich* Pál meglátta a detektiveket, sietve ellávozott. *Nádas* Sándor szerint, mielőtt ő ma este telefonált a rendőrségnek, *Keglevich* két segédjét küldte hozzá az Olthon-körbe azzal a kéréssel, hogy jöjjen le az utcára. *Nádas* azonban sejtve, hogy csapdát állítottak neki, nem ment, hanem a rendőrség segítségét vette igénybe a kapu előtt álló *Keglevich* ellen. A rendőrség holnap reggelre idézte be a revolveres gróft s életveszélyes fenyegetés címén indítja meg ellene az eljárást.

— A párisi katonaszökötők. Párisból jelentik: *Yvetot* munkástársai titkár, akit szintén azzal vádolnak, hogy katonákat szökésre és az engedelmesség megtagadására bujtogatott, ma letartóztatták.

— A tolvaj hivatalnok. A rendőrség a napokban letartóztatta *Nagy* József tarcali születésű hivatalnokot, akit azzal gyanúsítottak meg, hogy *Vajda* Gyula a „Pesti Napló” kiadóhivatalában ellopta *Vajda* Gyula pénztáros aktatáskáját, melyben 250 korona volt. *Nagy* József letartóztatásakor határozottan tagadta a terhére rótt bűncselekmény és mára ki is derül, hogy *Nagy* József ártatlan. A kiadóhivatalban ugyanis megállapították, hogy az aktatáskát nem *Nagy* József, hanem *Fischer* Irén hivatalnoknő lopta el, akinél a pénzt meg is találták. *Nagy* Józsefet ezek után szabadon bocsátották.

— Halálba kergetett uriaszonyok. A Londoni Reuter-ügynökség hosszú jelentésben számol be azokról a borzalmakról, amiket a mexikói lázadók *Durango* városában okoztak. A lázadók a múlt héten megszállották a várost és egybehangzó konzuli jelentések szerint úgy viselkedtek, mint a banditák. Az üzleti negyed legnagyobb részét elhamvasztották és nem kímélték az idegen államok zászlóit sem. A legdurvább módon bántalmazták az asszonyokat és gyermekeket és ocsmány merényleteket követtek el a hatalmukba került urinők ellen. A város legelőkelőbb osztályához tartozó negyven uriaszony öngyilkosságot követett el a lázadók durvaságai következtében. A rémület a városban óriási, éhínség pusztít a lakosság soraiban, mely tehetetlenül tűri a vad martalócok garázdálkodásait. A kormány jelentékeny katonai csapatokat indított el *Durango*ba a lázadók megfékezésére és a rend helyreállítására.

— Zátonyra futott hajó. Fiuméből jelentik: A Ragusea hajóstársaság új Lovrinac nevű gőzöse *Cattaró*ból *Trieszt*be visszatérőben szombaton éjjel *Zlarin* mellett *Scogli* Kamiacra közelében zátonyra futott. A zátonyra futás csendes tenger mellett teljes erővel történt, úgy hogy a gőzös testének nagyobb része a szirteken hever. A Lovrinac helyzete veszedelmes. A hajón százkét utas. Az Ungaro Croata *Zagreb* gőzöse nyújtotta az első segítséget. A *Zagreb* azután *Spalató*ban értesítette a hatóságokat, mire az Ungaro Croata *Gödöllő* gőzöse a baleset színhelyére sietett, felvette az utasokat, kiket *Zarában* partraszállított.

— Kivándorlási hiénák. Mátészalkáról jelentik: *Markovics* Juda és anyósa már régóta foglalkoznak kivándorlási manipulációkkal. A napokban a csendőrséghez névtelen feljelentés érkezett ellenük, mire a csendőrség a helyszínre sietett. *Markovicsék* azonban megneszelték a dolgot és átszöktek *Galicziába*. A csendőrök azonban lesbe állottak és néhány nap múlva csakugyan sikerült is *Markovicsot* elfogni. Kihallgatták és kiderült, hogy egy nagyobb bandának a tagja, amelyik rendszeresen foglalkozik a kivándorlásra való csábítással. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

— A jószívű emberek figyelmébe. Néhány nappal ezelőtt lapunkban arra kértük a jószívű emberbarátokat, hogy a magával tehetetlen, szélütött, béna asszonyt, özv. *Luchy* Mártonnét, ki teljesen magára hagyatva, a legnagyobb nyomorban sanylődik, fillérekkel mentésék meg a pusztulástól. A nyomorgó asszony Budapesten, I. Váallja-ut 4. szám alatt lakik. Minthogy multkori közleményünkben czime tévesen volt megjelölve — úgy halljuk — a posta a részére érkezett adományokat nem kézbesithette.

Ismeretes az
ann-kävéházban
f egy reggelen,
árbe. Az esetet
elelő komment
vich Pál gróf
das Sándort, a
kinttel arra,
nem adott lo-
hogy az ügy
fél nvolcz óra-
onon segítséget
Pál az eset
s ma este re-
kapuiába, hogy
Két detektív
mire Keglevich
ellávozott. Ná-
te telefonált a
t küldte hozzá
v jóijön le az
csapdát ál-
endörtség sem-
Keglevich el-
lézte be a re-
egetés címén

Párisból je-
akít szintén
ésre és az en-
ott, ma letar-
rség a napok-
ületésü hivatal-
y Vajda Gyula
a Vajda Gyula
ona volt. Nagy
adta a terhére
hogy Nagy
anis megállapi-
Vöszel, hanem
el a pénzt meg
abardon bocsá-

ok. A lon-
en számol be
exikói lázadók
a mult héten
onzuhi jelenté-
tük. Az üzleti
ak és nem ki-
A legdurvább
s gyermekeket
atalmukba ke-
sztyálához tar-
követett el a
műlet a város-
raiban, mely
szádkódásait.
kat indított el
a rend helyre-

méből jelen-
rinac nevü
ben szomba-
acra közelé-
csendes ten-
hogy a gőzös
ver, a Lov-
százkét utas,
totta az első
erősítette
ata Gödöllő
vette az uta-

áról jelentik:
alkoznak ki-
n a csendör-
ük, mire a
esék azonban
ába. A csend-
nap mulva
Kihallgatták
a tagja, ame-
sra való csá-
z.

be. Néhány
k a jószívü
tetlen, szél-
nnét, ki tel-
nyomorban
pusztulástól.
állja-ut 4.
ri közlemé-
ve — úgy
ományokat

— **Halálozás.** Ráth János Déva város tanácsnoka június hó 28-án hirtelen meghalt. A népszerű polgárt a város osztatlan részvéte kísérte utolsó útjára. Az elhunytban Kerny Géza államrendőrségi kapitány az apását gyászolja.

Kostyán Ferencz életének 96-ik évében meghalt. A boldogult, mint alapító és hosszú éveken keresztül egyik legmunkásabb tagja volt az OMGE-nek.

Nagygyeeri Raics Lajos kereskedő, életének 75-ik évében július 1-én meghalt Debreczenben.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb fel-szerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

„La Lanterne“

— Henri Rochefort lapja —

A most elhunyt nagy publicista nevével elválaszthatatlan maradandó emlékü, híres hetilapja — „La Lanterne“. Volt idő, amikor egész Európa harsogó hahotája jutalmazta egy-egy szellemes apercu-jét, melyekkel III. Napoleont minden tör-nél érzékenyebben sebezte.

Minden megható nekrológnál, minden hangzatos frázisoktól hemzsgő életrajznál ékeesebben szól maga a „La Lanterne“, e gazdag tárháza a szípkarkázó élcznek, ötletnek, szatirának. Ezért érdekesnek tartjuk az alábbiakban e rettegett lapból egyes kitéteket, szemelvényeket adni, elkölözött szerző-szerkesztőjének jellemzéseit.

Annak idején, például, saájáról-szájára adták Rochefortnak az alkotmányról mondott definíció-ját, mely szerint annak okmánya csak két szakaszból áll. Még pedig: 1. §. Senki és semmi sem uralkodik. 2. §. Senki sincs e szakasz végrehajtá-sával megbizva.

Sikerült volt a következő pajkos ötlete is, melyvel abból az alkalomból tört borsot a hatóságok — illetőleg Napoleon — orra alá, hogy a lap-ját elkobozták. A „La Lanterne“ egész számát ki-zárólag olyan radikális természetű idézetekkel töltötte meg, melyek III. Napoleonnak az „állam-csin“ idejében való működésére vonatkoztak. Be-vezetésül pedig ezeket írta:

„Ha a Lanterne-t a külföldön adom ki, a kor-mány a határon elkoboskáltatja; ha Párisban adom ki, úgy már napkelte előtt, a nyomdában foglalják le a füzeteket. Hogy tehát ezt a füzetet az elkob-zás, magamat pedig a perbefogás ellen biztosítsam, a következőket eszeltem ki: Minden sorát más va-laki által szerkesztetem. Senki se fogja merni ezt az ideiglenes redaktort bevádolni a közrend zava-rása vagy az államforma megváltoztatása miatt. Ez a szerkesztő ugyanis senki más, mint Solferino győzöje, III. Napoleon. Őszintén és becsületesen be-vallom, hogy ilyen radikálisat és merészet én soha sem irtam. Ezt a füzetet, melyet Párisban és Aix-la-Chapelle-ben egvidejűleg adok ki, vagy elkobozzák, vagy nem. Ha elkobozzák, kíváncsian fogom lenni, hogyan vádolják be a francziák császártját, e füzet egyetlen szerzőjét, gyűlöltre való lázítás és mind-ama sok egyéb deliktumok címén, amelyekért ül-dőznek! Akkor az államügysz uraknak a legmé-lyebb hódolatomat fejezném ki pártatlanságukért, különösen, ha a szerzőt, — akinek foradalmi ér-zelmével nem merem magamat azonosítani, — a bűntetés maximumával sújtánák. Ha pedig nem kobozzák el, úgy Európának felséges látvány lesz, konstatálván, milyen elnéző a francia igazság-szolgáltatás azokkal szemben, — akik megfizetik.

Egyik augusztus 10-én ezeket írta Rochefort: „Hatvannolcz év előtt, augusztus 10-én a nép fosz-togatta ki a Tuileriákat. Ma — megfordítva tör-ténik.“

Még senkinek se tűnt fel — vetette föl egy ízben a kérdést, — milyen sógorságban vannak a törvényhozó testületben ülő urak egymással? Ha a legközelebbi választások a kormány óhajitása szerint ütnek ki, ilyenforma beszédek fogunk hal-lani: „Vöm, aki előttem szólalt föl, és unokaöcsém az előtte való tisztelt felszólaló, azt állítják — el-lentében sógorommal — hogy valamely alkot-mányt annál kevésbé szabad tökéletesíteni, minél tökéletesítésre képesebb az.“

Még egy pár izelítő:

A „Presse“ írta, hogy a császári herceg szá-mára remekbe készült spádét gyártottak, melyek

egyik oldalán a herceg neve alatt *Béranger*-nek ez a sora olvasható: „Dicsőségét emlegetni fogják“. Milyen gyöngéd ez a véső, hogy elhagyta a vers folytatását: „Minden szalmatető alatt.“ Mert a véső ur minden bizonynyal tudja, hogy az a „szalma-tető“, amely alatt a Tuileriákban a herceg dicső-ségét emlegetik, nekünk évenként 30 millióba kerül.

Versaillesben nagy készülődések folvnak ama *Hoche* tábornok századik születésnapjának meg-ünneplésére, aki Bretagne-t paczifikálta és *szege-nyen* halt meg. Ez az ember közmegevést érdemel.

Bismarck ur, hír szerint, Cannesben akarta magát gyógykeztetni, de nem jött el. Kormányunk kétségbe van esve, Boldog lett volna, hogy végre láthat Franciaországban egy intelligens minisztert, s szerettek volna annak a híres németnek alázato-san hódolni, aki egypárszor rászedte őket.

Egy hivatalnok, aki előlépni szeretne, nemré-giben, egy hivatalos lakomán, IV. Napoleon egész-ségére üritette poharát. Ez a dinasztikus tószit, ter-mészetesen, általános lelkesedést keltett. Erre egy másik bankett-vendég fölemelkedett és így kezdte: „Teljes szívemből csatlakozom a tisztelt előttem szóló kívánságához, de IV. Napoleonnak is lesz gyermeke . . .“

— Fiu lesz! — kiáltottak hangok.

— Követni fogja apját a trónon. Én V. Napo-leont éltelem.

. . . Hajnali két órakor már XXXII. Napoleon egészségére tósztoztak.

A „La Lanterne“ olykor drasztikus karrika-turákat is közölt. A többek közt:

Azt a kérdést, hogy Franciaországban miért lehet kitüntetések kapni, egy mászó létrával il-lusztrált, melynek tetején ordók lógnak, s melyhez két férfi másik föl. A kép alatt pedig ez a szöveg:

— Ha a dekoráltak legalább egy ilyen létrára fölmásznának, legalább valami munkát végezné-nek, hogy megérdemeljék.

A harmadik császárság idejében lezajlott vá-lasztásokat a következő kép jellemezte: III. Napo-leon karrikázott alakja előtt választási urna, egyik kezében revolver, a másikban boksoló vas és aláírásul:

„Szabad választás“.

III. Napoleon jelmondata, tudvalevőleg, így szölt „L'empire c'est la paix“ . . . A császárság a béke“. A „La Lanterne“ egyik karrikaturája ezt így travesztálta: Egy képen diplomata, egy pap és egy tábornok két kézzel markolja a hulló aranyka-kat; s a kép alatt ez a pompás szójáték: „L'empire c'est la paic (A császár annyi, mint — fizess!)“

Egy másik képen viszont a halálféjes Napo-leon egyik kezében karddal, a másikban revolver-rel, s aláírásul: „A császárság a béke“.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

◎ **Brindejone utja.** Brüsszeli jelentés sze-rint *Brindejone* ma délelőtt 12 óra 50 perczkor Hágába érkezett, ahonnan még ugyancsak a déli órákban felszállott, hogy ma délután Párisba ér-kezzék. *Brindejone* számítása szerint délután 4 óra tájban érkezik a *buc-i repülőtérre*, ahol *Hirschauer* ezredes, parancsnok vezetése alatt ka-tonai küldöttség fogadja. Az aviatikus utközben csupán Compiègneben szándékozik leszállani, ahol az akkorra egybegyűlt pilóták kíséretébe szegőd-nek, hogy Párisig elkísérjék. — Compiègneből je-lentik: *Brindejone* aviatikus Hágából jövet délelőtt 11 órakor Corbeaulieuban simán kikötött. — Villa Coublayból jelentik: *Brindejone* aviatikus ma délután 4 óra 20 perczkor ideérkezett. Óriási embertömeg között *Barthou* Leon, a miniszterel-nök és a közmunkügyi miniszter képviselőjében fogadták az aviatikust, aki merész siklórepüléssel szállott le a virágokat hintő tömeg előtt. *Barthou* Leon és *Hirschauer* ezredes, a katonai aviatikai szolgálat főnöke, beszédekben üdvözölték az avia-tikust.

◎ **Gyanus reptilógépügynök.** Strassburg-ból jelentik, hogy *Webb* angol mérnököt, aki a katonai hatóságoknak egy rheimsi cégtől reptiló-gépeket ajánlott, indokolás nélkül kiutasították. Alighanem attól féltek, hogy a mérnök az erődí-téseket kikélmelhette.

◎ **Halálos repülés.** Epernavból jelentik: *Bouchardier* aviatikus készülékével lezuhant és súlyosan megsebesült. *Rey* százados, aki utján el-kísérte, életét vesztette.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A hókirály.** Az Aranyeső nagy sikert aratott szerzői: *dr. Béli Izor és Zerkovitz Béla* ismét közös operetten dolgoznak. Az új darab címe *A hókirály* és valószínűleg decemberben fog a Népoperában színre kerülni. Itt említjük meg, hogy *dr. Béli Izor* ezenkívül egy három felvonásos társadalmi szniművet is befejezett, mely-nek címe *A kuszó* és valószínűleg még a tél fo-lyamán színre kerül.

(*) **Jászai Mari a Budai Színházban.** *Jászai Mari*, a Nemzeti Színház nagy tragikája, holnap, csütörtökön kezdi meg vendégjátékait a Budai Színházban. Első fellépése *Grillparzer Medea* című szomorujátékának czimszerepében lesz. Szombaton a *Stuart Máriát*, hétfőn pedig *Elektrát* játssza.

(*) **Az Erzsébet királyné emlékpályázat.** Az Erzsébet királyné emlékpályázat országos bi-zottsága a most lezajlott pályázatra egy tizenöt-ezer koronás első, tízezer koronás második és egy hatezer koronás harmadik díjat tűzött ki, ezenfelül pedig harmincezer koronát arra a célra, hogy ez összegből legfeljebb tíz pályaterv megvásároltas-sék. A pályabírószág javasolta a pályadíjaknak husz, tizenöt, illetve tízezer koronára való feleme-lését és azt, hogy valamennyi olyan mű, amely megfelelt a pályázati feltételeknek és a kellő mű-vészi értékkel bírt, megvettessék. A pályabírószág javaslatát a végrehajtó-bizottság is egyhangulag magáévá tette, azonban a döntés joga az országos bizottságé, mely csak a nvár folyamán fog ebben a kérdésben dönteni.

(*) **A Nemzeti Szalon nyári szünete.** A Nemzeti Szalon helyiségei nagyobb mérvű átalaki-tási munkálatok miatt augusztus végéig zárva van-nak. Az igazgatóság felkéri a művésznöket, hogy a legutóbb bezárult kiállításról visszamaradt műveket július 8-ig okvetlenül vitessék el, mivel azontul azért semmi felelősséget nem vállal.

(*) **Vitás ösztöndíj.** Szeged város 500 koro-nás Ferencz József ösztöndíja megüresedett. Az alapító-levél értelmében az ösztöndíjat csak sze-gedi születésű ifju kaphatja, aki a festőművészet-ben szép előhaladást tett s tanulmányait Párisban akarja folytatni. Az 500 koronáért két pályázó versengett. Az egyik *Kóródi Emil* festő, aki azon-ban számba se jöhet, mert nem szegedi születésű. A másik *Kukovecz Nana*, a törekvő, fiatal szegedi festőművész, aki már szegedi születésű, de nem ifju, amint a tanács aggodalmaskodva mondta. A tanácsnak ugyanis az a fölfogása, hogy az alapító-levél „ifju“ kitétele nem kort, hanem nemet, még pedig férfinemet jelent. Mivel azonban más pá-lyázó nem volt s *Kukovecz Nana* egyébként is ér-deemes az ösztöndíjra, a tanács az 500 koronát neki ítélte, de a határozatot jóváhagyás végett fölter-jeszti az alapítványi főhatósághoz.

(*) **Vidéki színházak.** A vidéki színházak helyzete az elmúlt színházi évadban általában na-gyon rossz volt és az újabb színházi esztendő sem kecséget több eredménnyel. Most a városok, el-térően az eddigi szokástól, nem mint művészi in-tézményt kezelik, hanem mint üzletet. Eme új rendszer máris erősen érezteti hatását és megállá-pítható, hogy soha olyan sok igazgató meg nem bukott, mint éppen az utóbbi időben. A fiatal, ta-pasztalatlan szinigazgatók pályáznak most a meg-üresedett kerületekért s a legtöbbje még az évad folyamán be is szünteti működését. Most a szí-nészegyesület erélyes intézkedésekkel akar segí-teni ezeken a bajokon.

FŐVÁROS

Eltették az autóbust

— Betterment nélkül nincs Erzsébet-sugárút —

— A főváros szünet előtti utolsó közgyűlése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

Szomorú aktussal kezdődött és szomorú aktussal fejeződött be a főváros mai szünet előtti utolsó közgyűlése. Mindjárt a közgyűlés megnyitása után *Heltai* Ferencz főpolgármester parentálta el megindító szavakkal a főváros halottját: dr. *Vasziévits* János alpolgármestert, az ülés végén pedig *Bárczy* István polgármester vállalkozott a funerátor szerepére, hogy hosszú időkre eltemesse a főváros polgárságának régi hő és megvalósulásnak indult vágyát: az autóbust. Nemteliszó és hálátlan szerepe volt ez a polgármesternek, — melyet hitünk szerint, jobb érzése ellenére kellett betöltenie — és amelyhez a demokraták megbízásából *Szalay* Mihálynak volt szava: de ő sem azért szólalt fel, hogy visszhangja legyen a polgárság hangos követelésének, hanem azért, hogy szépen megkapulva, behódoljon az autóbust megvalósítását ellenzők táborának. És teljességgel érthetetlen, hogy az egész törvényhatósági bizottságban nem akadt senki, aki a polgárságnak, — mely majdnem minden kerületben gyűléseket tartott az autóbust érdekében — tolmácsul szegődött volna a mai közgyűlésben. Mintha azok a láthatatlan kezek, amelyek eddig is akadálytalanul szolgálták az autóbust-javaslat tárgyalásának, az utolsó perczen belülük fojtották volna a szót, mert ma már nem beszélt senki a rendkívüli közgyűlés összehívásáról, hanem hang nélkül, szépen belenyugodtak abba, hogy az ügyet majd az őszi közgyűlésen fogják megint elővenni. Egyértelmű ez a határozat avval, hogy *belátható időn belül nem kapja meg a közönség az autóbust*, pedig megkaphatta volna hamarosan, ha a közgyűlés valóban a főváros polgárságának az érdekeit képviselné és ezt nem szoríttatná háttérbe magánvállalatok jogosulatlan érdekei által.

A két szomorú parentálás közben egész csomó jelentős ügyet tárgyalt le a közgyűlés. Különösen jelentős az *Erzsébet-sugárút* ügye, melyben úgy döntött a közgyűlés, hogy a szabályozási munkáirésze örök emléksírhelyei, megfelelő siremlekké esztendő adómentesség és a betterment kérdése törvényhatóságilag biztosítva nincs.

Alábbi részletes tudósításunk számol be a mai közgyűlésről.

Vasziévits emléke.

A törvényhatósági bizottság ma délután *Heltai* Ferencz dr. főpolgármester elnöklésével tartotta a nyári szünet előtti utolsó rendes közgyűlést. Mindjárt a közgyűlés megnyitása után a főpolgármester igen kegyelmes hangon emlékezett meg dr. *Vasziévits* János alpolgármester elhunytáról, mely megemlékezés nagy és mély benyomást keltett. Indítványára a közgyűlés a fővárost ért nagy veszteség felett érzett fájdalomának a mai közgyűlés jegyzőkönyvében ad kifejezést, a gyászoló özvegyhez a főváros közönsége nevében részvételt intéz és az elhunynak a székesfőváros irányában szerzett maradandó érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti. Az elhunytat a főváros halottjának tekinti, hamvai latok addig meg nem kezdhetők, amíg a harmincegyütt engedélyez, a temetés költségeit viseli és elhatározta, hogy az elhunyt alpolgármester arcképe megfestessék. A közgyűlés az elnök összes javaslatát magáévá tette.

Zárszámadás és kórházi ügyek.

A napirend első tárgya az 1912. évi zárószámadás tárgyalása volt, amit a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

A *Szent Rókus- és Szent János-kórházi alapok* 1912. évi zárószámadását és a fertőtlenítő in'ezetek 1914. évi költségvetését vita nélkül fogadta el a közgyűlés.

A tanács előterjesztést tett, hogy egy születési osztály elhelyezésére a főváros a IX. Bakáts-téren lévő *Erdey-féle szanatóriumot* három évre, évi 44.000 koronáért bérbe vegye. *Feleki* Béla dr. felszólalása után a közgyűlés az előterjesztést elfogadta.

A *Szent János-kórházi fertőző beteg pavillon* 300.000 korona költséggel való átalakításához a közgyűlés hozzájárult és megszavazta azt a 3.200.000 koronát is, amely a *Szent László- és Szent Gellért-kórházak* teljes átépítésére szükséges.

Wagand József dr. ellenző és *Bárczy* István pártoló felszólalása után a közgyűlés 111 szóval 25 ellenében megengedte, hogy a *Népepera* jelzőkölcsönét 300.000 koronával felemelhesse.

Az *Erzsébet-sugárút*.

A közgyűlés ezután dr. *Harrer* Ferencz tanácsos előadása alapján foglalkozott az *Erzsébet-sugárút* végleges vonalvezetésének megállapításával. A kérdéshez *Palóczy* Antal szólott elsőnek, aki szerint a terv nem felel meg a modern városzabályozás követelményeinek. *Heteés* Antal indítványt terjesztett elő, hogy a kérdés tárgyalását *halaszták el*.

E felszólalás kapcsán ügyrendi vita támadt, amelyben *Pető* Sándor, dr. *Feleki* Béla és *Márkus* József vettek részt. *Váczsonyi* Vilmos szerint a halasztó indítvány nem célozza az *Erzsébet-sugárút* kérdésének elodázását. Ez nem kerületi, hanem fővárosi kérdés. A bizottsági tagoknak azt az óhaját, hogy az ügyet, amellyel foglalkoznak, megismerhessék, akceptálni kell. Ha a halasztó indítványhoz nem járulna hozzá a közgyűlés, úgy ki kell mondani a szabályozás megállapítását, annak tényleges megkezdését pedig a *bettermenttel* hozzák kapcsolatba.

Dr. *Bárczy* István polgármester szólalt fel ezután. A tanács javaslata nem egyéb, mint amit *Váczsonyi* Vilmos akar, csak hogy ez nem volt benne kellőképpen kidomborítva. A tanács nem kíván egyebet, minthogy meg legyen az alap arra, hogy a bettermentre vonatkozó terveket és számításokat megtehessek. A tényleges megkezdés csak akkor következhet be, ha a közgyűlés e tekintetben véglegesen határoz. A közgyűlés *ma nem szavaz meg semmit a szabályozásra*, hanem csupán a szabályozási vonalat állapítja meg és kimondja a *betterment-elvet*. Ehhez kéri a közgyűlés hozzájárulását.

Dr. *Feleki* Béla hozzájárul az ügyosztály előterjesztéséhez, de azt indítványozza, hogy addig ne hajtsák végre a munkálatokat, *mi a harminczéves adómentesség és a betterment törvényhozásilag biztosítva nincs*. *Kiss* J. Jenő, dr. *Forbáth* Imre, dr. *Baránszky* Gyula, *Székelly* Ferencz, *Márkus* József és dr. *Harrer* Ferencz tanácsos felszólalása után a közgyűlés tulnyomó többséggel a tanács javaslatát tette magáévá dr. *Feleki* Béla indítványával szemben.

Temetik az autóbust.

Ezután az interpellációkra került a sor. Dr. *Bárczy* István polgármester válaszolt *Szalay* Mihálynak a mult közgyűlésen az *autóbust forgalom ügyében* a munkálatokat, *mi a harminczéves adómentesség és a betterment törvényhozásilag biztosítva nincs* kérdése iránt egy angol csoport ajánlata alapján ügyosztályi javaslat készült, amellyel az arra legelső sorban hivatott szakbizottság, a közlekedési bizottság már foglalkozott is és azt általánosságban és részleteiben letárgyalta. Még két szakbizottságnak meghallgatása van hátra és pedig a jogügynök és pénzügynök. Ezeket a tárgyalásokat azonban máról-holnapra egy-két nap alatt lefolytatni nem lehet. A tanács ennek következtében a maga részéről azt az álláspontot foglalja el, hogy *az üggyel a nyári szünet előtt most már semmiestre sem tárgyalható le*. A tanács át van halva annak a tudatától, hogy az *autóbust-kérdésnek megoldása napfontosságú és a lakosságot a legközelebről érinti és épp ezért sürgetően kielégendő közlekedési érdek*. A tanács a nyári szünetet is fel akarja használni arra, hogy már *lehetőleg az őszi ülésszakon* egy érdemleges és döntésre alkalmas javaslatot terjeszthessen a közgyűlés elé.

A közgyűlés *Szalay* Mihály hozzászólása után a polgármesternek ezt a választát tudomásul vette.

A további napirend.

Erre folytatták a napirend tárgyalását. A közgyűlés hozzájárult ahoz, hogy a budapesti közúti vaspálya társaság a *Thököly-uti vonalának* egy részén az alsó vonalvezetést elhagyhassa. Megállapították a volt székesfővárosi alkalmazottak és azok hozzátartozóinak segélyezéséről szóló *szabályrendeletet*. Tudomásul vették a *Ferencz* József koronázási jubileumi alapítvány tudományos díjának odaítélését.

A tanács előterjesztést tett, hogy a néhai *Gelléri* Szabó János-féle hágtományból *népparkot és nyilvános játszótérrel* létesítsenek oly módon, hogy fürdőépület is lenne benne. A közgyűlés a tanácsnak ehhez az előterjesztéséhez hozzájárult.

Dr. *Vita* Emil tanácsos előadásában foglalkozott a közgyűlés a tanácsnak a *hidvám és alautvóm ellátására*, illetve az *alautvám átvétele* ügyében készített előterjesztésével, amelyet a közgyűlés elfogadott.

A napirend többi pontját vita nélkül fogadta el a közgyűlés, mire az elnök főpolgármester kel-

lemes nyári üdülést kívánt a törvényhatósági bizottság tagjainak s ezzel a közgyűlés az elnök elzetésével véget ért.

(**Uj utcái táblák.** A tanács legutóbb tartott ülésében *uj utcái házszám- és névtáblák* alkalmazását határozta el. Ezeknek a tábláknak a formáját a középítési bizottság már régebben megállapította és a tanács a bizottság javaslata értelmében döntött ebben a kérdésben. Mielőtt azonban azok alkalmazását elrendelné a tanács, az ügyet a közmunkák tanácsához tette át.

(**A Lánchíd-várkeri második vágány.** A Lánchíd elzárása folytán előálló forgalmi nehézségeken enyhítendő, a közúti vasúttársaság megtervezte a Lánchíd-várkeri rakparti vonal második vágányát. A tervek alapján a második vágány a dunaparti sétány és a házior előtti járda közötti utra tervezetett a társaság részéről. A főváros e vonalvezetéshez hozzájárulván, a kereskedelemügyi miniszter mára tüzte ki a közigazgatási bejárást és annak vezetésével dr. Darányi Ferencz miniszteri titkárt bízta meg. A bizottság a helyszínén a vonalat bejárva, egyhangulag a társaság által tervezett vonalvezetést ajánlja a kereskedelemügyi miniszternek engedélyezésre.

TANÜGY

(**Eötvös-emléknap.** Az Országos Izr. Tanítóegyesület ma délelőtt báró Eötvös József születésének századik évfordulója alkalmából ünnepi díszközgyűlés keretében Eötvös-emléknapot tartott. Az emléknapot az Operaház énekkara vezette be, majd *Csukási* Fülöp elnök megnyitva a díszközgyűlést, elmondotta az ünnepi beszédét. Ezután *Mosdóssy* Imre kir. tanácsos üdvözölte a közgyűlést a kultuszminiszter nevében. A kultuszminiszter képviselőjének nagy tetszést keltett üdvözölő szavai után dr. *Málnai* Mihály báró Eötvös Józsefről és a zsidóságról tartott előadást. *Szegő* Arnold pedig erre az alkalomra készült ódáját adta elő. Az ünnepséget az Operaház énekkara fejezte be.

(**Jubiláló polgári iskola.** A paksi állami polgári iskola 20 éves fennállásának emlékére *Péter* Pálkor jubileumi ünnepélyt és báró *Jeszzenszky* Béla névédnöksége alatt zászlozentelési ünnepélyt tartott. Este a szekszárdi filharmónikusok hangversenye zárta be a fényes ünnepséget.

(**A tanítói gyűlések és ünnepségek programja.** 1. *Báró Eötvös József emléknapja.* A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége és Eötvös-alap Segélyegyesülete báró Eötvös József születésének századik évfordulója alkalmából együttes ünnepélyt rendez ez év július 6-án (vasárnap) délelőtt fél 11 órakor a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az ünnepély sorrendje: 1. Hymusz. Éneklék a jelenlévők. 2. Az ünnepélyt megnyitja dr. *Bárczy* István, az Eötvös-Alap elnöke. 3. Ünnepi beszéd. Elmondja *Neményi* Imre miniszteri tanácsos. 4. Költemény. Irta és szavalja *Ábrányi* Emil. 5. Szózat. Éneklék a jelenlévők. Ugyanaznap délután külön hajóval kirándulás Erzsébetre, hol az ország tanítószága felkeresi báró Eötvös József sírját. 2. *A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége*nek igazgatósága f. é. július 6-án (vasárnap) este 7 órakor ülést tart a Magyar Tanítók Otthonának közgyűlési termében. Az ülés tárgyai: 1. Elnöki bejelentések. 2. A vasárnapi közgyűlés dolgainak megbeszélése. 3. *A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége*nek Szövetség-tanácsa folyó évi július hó 7-én. (hétfőn) délelőtt 8 órakor rendes gyűlést tart a Régi Képviselőház (VIII., Főherceg Sándor-utca 8.) üléstermében. Az ülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főtítkári jelentés az 1910—13. évekről. 3. Az 1912. évi zárószámadás bemutatása s a fölmentvény megadása. 4. Az 1913. évi költségvetés megállapítása. 5. A tisztikar és az igazgatóság tagjainak megválasztása. 6. A beérkezett indítványok tárgyalása.

EGYESÜLETEK

(**A Dunántúli Közművelődési Egyesület** legutóbbi igazgató-választmányi ülésén dr. *Fodor* Oszkár főtitkári jelentéséből a D. M. K. az erögyűjtés szempontjából a hivatott társadalom magyaranyu érdeklődésével találkozott. Alapítványokban és nagyobb adományokban néhány hét alatt 37.577 korona folyt be, emellett 109 új tag jelentkezett. *Sárközy* Aurél kamarás tette meg ezután javaslatát a hazafias szellemben s a magyar nyelv terjesztése érdekében buzgólkodó tanítók jutalmazására. *Schafer* Flóris Fehérmegye tanfelügyelője vázolta azt a nagy eredményt, melyet a nép- és vándorkönyvtárak fontos intézményével eddigelé is elért az egyesület. Végül megejtették az ügyészi választást, amely tisztségre dr. *Óváry* Ferencz orsz. képviselő javaslatára egyhangulag dr. *Papp* Lászlót választották meg.)

Nyilttér

(E rovatban közléseiket nem vállal felelősséget a szerk.)

BACHRUCH A.

ezüstáru-gyára, Budapest, IV. Királyi Pál-utca 13. sz.

A gyári épület földszinti helyiségeiben állandó eladás nagyban és kicsinyben legolcsóbban szabott eredeti gyári áron!!

Hatvany-Deutsch József báróné vágujhelyi Laczkó Fanny, Hatvany-Deutsch Lilly báróné és gyermeke Tamás, Hatvany-Deutsch Endre báró, Hatvany-Deutsch Antónia báróné, Hatvany-Deutsch Bernát báró, úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében is, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett férj, illetve apa, nagyapa és rokon,

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, nagyiparos, a Ferenc József-rend középkeresztése, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja stb. stb. életének 56-ik évében, június hó 30-án Bad-Nauheimban elhunyt.

A drága halott földi maradványait esütörtökön, július hó 3-án, délután 3 órakor fogjuk a Nádor-utca 3. sz. házból a kerepesi izr. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Budapest, 1913. július 1.

Áldás és béke hamvaira!

Özv. báró Schessberger Nándorné, Hatvany Károly báró, Hatvany-Deutsch Béla báró, báró Herzog Mór Lipótné testvérei. Báró Hatvany Károlyné, báró Hatvany-Deutsch Béláné, özv. báró Hatvany-Deutsch Sándorné, báró Herzog Mór Lipót, vágujhelyi Laczkó Antal dr., özv. vágujhelyi Laczkó Béláné sógorai és sógornói.

Deutsch I. és fia cég mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett és tisztelt főnöke

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése stb. stb. június 30-án, életének 56-ik évében elhunyt.

Halálával mérhetetlen gyászba döntött bennünket. Hatalmas akaratereje és végtelen munkabírása soha el nem lankadt, fáradhatatlan volt és nemesen érző szíve mindenkor megszólalt, amikor nyomor enyhítéséről, fájdalom csillapításáról volt szó.

Vigasztalhatatlanok vagyunk gyászunkban és emlékeit kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1913. július 1.

Áldás és béke hamvaira!

Megrendülve és mélységes fájdalommal jelentjük, hogy szeretett főnökünk

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése stb. stb. június 30-án elhunyt.

Megszünt dobogni a nemes szív, mely minden jóért lelkesedett és elmult csodás tehévé, mely szakadatlanul alkotásra serkentette.

Emlékét szeretettel fogjuk ápolni és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1913. július 1.

Deutsch Ig. és Fia cég központi tisztviselői.

A Hatvani cukorgyár r.-t. Deutsch Ign. és fia a váratlan csapástól mély gyászban tudatja, hogy alapítója és elnöke

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése, a III. oszt. vaskorona-rend lovagja stb. stb.

Badnaheimban, 1913. június 30-án hirtelen meghalt.

Benne hazánk közgazdasága vezető egyéniségeinek egyik legkiválóbbja hunyt el, mi pedig elvesztettük benne geniális vezetőnk és biztos kezű irányítónkat, aki a magyar ipar egyik ékessége és büszkesége volt.

Nemes emléket hirdetni fogják azok az alkotások, melyek nevéhez fűződnek. Szelleme tovább fog élni azokban az emberbaráti cselekedetekben, melyekben jóságos szíve megnyilatkozott.

Alkalmazottai atyjukat vasztették elhalálzásával, akiről örök időkig hálás kegyelettel fognak megemlékezni.

Budapest, 1913. július 1.

A Vas megyei Cukorgyár Rt. tisztviselői kara őszinte, mély szomorúsággal jelenti, hogy igazgatóságának tagja

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése stb. stb. június 30-án elhunyt.

Szótlanul állunk meg a változhatatlan sors rendelése előtt és siratjuk a nemes szív elnémulását, mely tisztviselői iránt jóságos atyai érzéssel viseltetett.

Sárvár, 1913. július 1.

BÉKE HAMVAIRA!

A nagysurányi cukorgyár és finomító r.-t. igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselői kara mély szomorúsággal jelenti,

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése, stb. stb. elhunyt.

Végtelen bánat tölti el szívünket vállalatunk bölcs és jóindulatu elnökének elvesztése miatt, akinek hervadhatatlan érdemei örök hálánkat biztosítják dicső emlékének.

Budapest, 1913. július 1.

Áldás és béke hamvaira!

Az Erőtakarmánygyár részvénytársaság igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselői kara mély megilletődéssel jelenti, hogy volt elnöke

báró hatvani

Hatvany-Deutsch József ur

a főrendiház tagja, a Ferenc József-rend középkeresztése stb. stb. elhunyt.

Őszintén gyászoljuk halálát és emlékeit soha el nem muló kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1913. július 1.

Áldás és béke hamvaira.

A Smith és Meynier Fiumei Papírgyár R. T. igazgatósága és felügyelő-bizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy az intézet igazgatóságának és végrehajtóbizottságának elnöke

méltóságos hatvani

Hatvany József

báró ur, főrendiházi tag

elhunyt.

A megboldogultnak vállalatunk fejlődése körül szerzett érdemei emléket hálás kegyelettel fogjuk megőrizni.

Budapest, 1913. július 1-én.

Az Első Magyar Papíripar Rt. igazgatósága és felügyelő-bizottsága mély fájdalommal jelenti, hogy az intézet igazgatóságának és végrehajtó-bizottságának elnöke

méltóságos hatvani

Hatvany József

báró ur, főrendiházi tag

elhunyt.

Intézetünk bölcs tanácsadóját és erős támaszát vesztette el a megboldogultban, akinek a vállalat fellendülése körül szerzett érdemeit soha el nem muló kegyelettel és hálával fogjuk megőrizni.

Budapest, 1913. július 1-én.

Trebitscher Gyula úgy a maga, mint gyermekei Franciska, férjezett Guttman Ferencné, Mariska és Erzsike, veje Guttman Ferenc, valamint összes rokonai nevében fájdalomtól mélyen lesújtva tudatja, hogy szeretett neje

Trebitscher Gyuláné
szül. Austerweil Jenny

életének 58 és páratlan, boldog házasságának 28-ik évében, hosszas szenvedés után, folyó évi július hó 1-én jobblétre szenderült.

Áldva legyen nemes lelke, net. példás anyja és odaadó jóságos hitves volt. Hűlt tetemét 1913. július hó 3-án délután fél 3 órakor a gyászházból (V., Sas-utca 4.) kísérik örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőbe.

Áldás legyen emlékezetek!

KÖZIGAZGATÁS

A jegyző és a reprezentáció

Budapest, július 2.

Köztudomású dolog, hogy a falvakban hivatalos ügyekben gyakorta fordulnak meg idegenek.

Jön a főszolgabíró, szolgabíró, szolgabírói kiküldöttek, járási számvevők, állatorvos, járásorvos, körorvos, pénzügyigazgatósági tisztviselők, ügyvédek, bírósági végrehajtók s ki tudja felsorolni, miféle alkalmakkor, kik és hányan.

A falvak nagyrésztében nincsenek oly vendéglők, ahol városi, finomabb ízlésű uri ember neki való ételt, italt, kiszolgálást és helyiséget találna. Pedig a falura jövő városi embernek, ha nem is rendes táplálkozásra, de bármily kis időre köti le is dolga a falun, egy kis frissítő italt, egy uzsonnára szüksége van, mert a városból ki-, a városba visszautazás a falun dolgavégzése, mégis igénybe vesz néhány órát, sőt a várostól távolabb eső falvakban, fél nappal is többet.

Vendéglő hát nincs a faluban, ellenben majd minden községben ott van a jegyzői lakás a község házábanál.

Az a jegyző a községet hivatalos dolgaiban felkereső városi emberrel többnyire ismeretségben, ha nem társadalmi, de okvetlenül hivatali összeköttetésben áll. Lakása helyben van, az uri ízlés, sokszor az emberiség, a kötelességszerű illendőség hozza magával, hogy az illető hivatalos egyént lakásába meghíva, saját asztalánál lássa el.

A jegyzői kar ma már rossz anyagi viszonyok között él. A magánmunkálatok területéről itt is, ott is lehasogattak egy-egy darabot, a vármegyei szabályrendeletek igazán minimális díjtételeket állapítottak meg, a magánmunkálatok számban is apadtak a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt, ellenben a magánmunkálatokra számító száma tetemesen szaporodott, mert míg a régi jó időkben az ügyvédek a perenkívüli ügyekkel nem sokat törődtek, ma valóságos élet-halál-harcot vívnak, hogy egy-egy telegkönyvi ügyben a fél képviselőt maguknak biztosítsák.

A megélhetés hihetetlenül megdrágult; a falvakon is az élelmiszerek ára kétszeres-háromszoros lett.

A piacok, a közlekedési eszközök fejlődése, hálózatok bővítése folytán közelebb esnek a falvakhoz, a piaci árak is csábítólag hatnak a falusi lakosságra; divatját multa a régi, naiv, de kedves ajándékozgatás szokása. Ugy, hogy a jegyző is minden, ami házábanál elfog, ételt, italt drága pénzen szerez be.

Arra azonban senki sem gondol, hogy a változott, a súlyosan nehezedő életviszonyok között honnan veszi a jegyző az el nem kerülhető, öt állásánál fogva szinte kötelező vendéglátás költségét.

Ez az, ami senkinek eszébe nem jut, pedig bizony a jegyzői kar nagyon rászorult arra, hogy az öt terhelő vendéglátás költségeinek némi fedezetéről gondoskodás történjen.

A járási főszolgabíráira vár ez a feladat, hogy a vármegye alispánjánál felemeljék szavukat a jegyzők érdekében s az alispánok kötelessége figyelmeztetni a községeket, hogy költségvetésükbe, amelyeknek készítése nemsokára folyamatba teendő lesz, aránylagos összeget állítsanak be a jegyzők reprezentációs kiadásai fedezésére.

A megvádolt városi tanács. Karczag város közönségét különös háború kitörésének izgalma foglalkoztatja most. Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye közgyűlésén ugyanis a legutóbb az egyik bizottsági tag mozgalom indítását ajánlotta aziránt, hogy Karczag várost nagyközséggé alakítsák át, mert a városi tisztviselői karban nem lehet megbízni. Csontos Imre, az a megyebizottsági tag, aki fölvetette ezt az indítványt s aki hangoztatta a furcsa vádat. Most megszólalt aztán a városi tanács is, melynek képviselőjében Sánta István tanácsnok levett intézett Csontos Imréhez, akivel közli, hogy tudomásuk szerint a megyegyűlésen azzal indokolta a nagyközséggé való alakulást, hogy a

tisztviselők csalnak, lopnak, sikkasztanak. A tanács — mondja a levél — a becsületét megvalázó kifejezéseket nem hagyhatja megtorlatlanul s ezért felszólítja Csontos Imrét, hogy jelentse ki, a vádat tényleg elmondotta-e vagy sem, annival is inkább, mert a tisztviselői kar mozgalmat indított becsülete megvalázója ellen. A karczagi purifikátornak röviden csak ennyi a válasza: — „A városi tanácsnok ur levelére semmi más megjegyzést nem teszek, csak annyit, hogy amit mondtam, azért helyt állok és úgy tartom, hogy én a kötelességemet teljesítettem. Most tehát a városi tanácsnak van a sor”.

A jegyzők államosítása. Sátoraljaihegyről jelentik: A zemplénmegyei jegyző-egyesület tegnap értekezletet tartott, amelyből üdvözölték Tiszát és azt küldöttség útján jelentették a főispánnak. Mechner Gyula főispán kijelentette a küldöttség előtt, hogy a jegyzők államosítása már befejezett tény.

A győri internátus bajai czímen megjelent közleményünkbe egy boszantó sajtóhiba csuszott bele. A győri jegyzői internátus érdemes igazgatója, Domonkos István nem Mezőkövesden, hanem tul a Dunán, Mező-örsön főjegyző.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Elítélt szerb kémek. Temesvárról jelentik: A temesvári tábla ma ítélkezett a szerb kémek bűnügyében. A törvényszék tudvalevőleg dr. Szifkov Péter szerb külügyminiszteri hivatalnokot 10 hónapi, dr. Jovanovics János szerb kultuszminiszteri pénztárost pedig 8 havi fogházra ítélte. A tábla ezt az ítéletet megváltoztatta és felemelte mindkettőnek a büntetését 2—2 évi államfogházra. Löwy Sándor ellen eljették a vádat. Radenkovic Tamás borkereskedőt köröztetik.

§ Királysértő kirándulók. A fumei olaszok még 1911. őszén nagy büntető politikai kirándulást rendeztek Olaszországba. Akkoriban oszlatta fel a kormány az irendentista fumeiek egyesületét s ez adta az olaszoknak az olaszországi kirándulás ötletét. Ravennába randultak ki több százan Fiuméből, ahol nagy tüntetéseket rendeztek, amelyek a király ellen is irányultak. A királyi ügyészség tanuvalomások alapján megállapította, hogy a fumei olaszok átközéssel és szilkozással foglalkoztak a király személyével. Megemlékeztek Oberdank Vilmosról, egy Olaszországba szökött osztrák származású katonatisztról is, aki mintegy 30 évvel ezelőtt Triesztben merényletet követelt el Ferenc József ellen és ezért kivégezték. *Éljenek tehát Oberdankot is és az Oberdank-himnusz mellett tündöttek.* A másfél évig tartó vizsgálat után a budapesti királyi ügyészség királysértés és a királyi ház megsértése czímen Chininetta Guiseppe, Deskovics Bruno, Derencin Cermano, Maqalli Vergilio, Mattiono Italo, Marusik Giovanni, Mandoljo Edoardo, Margotti Amleto és Papetti Luigi ellen emelt vádat. Valamennyien ismert fumei tisztviselők, kereskedők és magánhivatalnokok. Margotti karmester, aki a kirándulókkal lévő zenekart dirigálta. A terheltek kifogással éltek a vádirat ellen, amelyvel foglalkozott a vádtanács. A vádtanács ugy találta, hogy nincs minden részletben tisztázva még a tévnyílás s ezért a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

§ Az európai kannibál. Néhány nappal ezelőtt részletesen beszámoltunk arról az esküdtzéki tárgyalásról, amely a németországi Kottbusban folyt le. Az esküdtzések előtt özvegy Köckeritzné állott azzal vádolva, hogy kedvesét, Fröhlich Károly munkást megölte, testét földarabolta és a kályhában megégette; a halott szívét pedig zsirban megsülve megette. Kottbusból jelentik most hogy az esküdttek özvegy Köckeritznének a gyilkosságban bűnösnek mondták ki és a bíróság a gyilkos asszonyt halálra ítélte.

§ A dílhöngő elítélt. Győrben jelentik: A Kuria ítéletét hirdette ki tegnap egy rablógyilkos előtt, aki két éven át szimulálta az örülte. Boschán Leó szabóság két évvel ezelőtt megölt és kirabolott egy napszámot. Az esküdtzések, csak rablásért ítélte el öt évi fogházra, bár Boschán már az első tárgyaláson ugy viselkedett, mintha elborult volna. Az elítélt rabot védőügyvédje folyamodására egy évig megfigyelés alatt tartották s az orvosok most kijelentették, hogy Boschán csak jól szimulálja az örülte. Tegnapelőtt hozták vissza Győrbe a megfigyelő-osztályból, s tegnap kihírdették előtte a Kuria elutasító ítéletét, a mire ismét műdühöngésbe kezdett s alig tudták a tárgyalóteremből kituszkolni, a hol is a bírakat mefenyegette öklével és ordítani kezdett.

§ Orgazdasággal vádolt ócskavaskereskedő. A budapesti büntető törvényszék ma vont a felelősségre orgazdaság büntette miatt Székely Sándor fővárosi ócskavaskereskedőt, aki 1911. és 1912. évek folyamán a Farkas és társai czég két igazolatlan alkalmazottjától, Czimmer Andrásról és Berkovits Istvántól több száz korona értékű lopott lakatoszármokot vásárolt. A mai tárgyaláson Székely tagadta bűnösségét. A kihallgatott tanuk terhelő vallomása után a bíróság a vádolt ócskavaskereskedőt orgazdaság vétségéért egy hónapi fogházra ítélte.

SPORT

Alági versenyek

— Lovareguleti meeting: harmadik nap. —

Holnap a Lomnici handicap a legiobban dobtalt verseny. Kétévesek számára áll nyitva ez a 10.000 koronás handicap. A tizenhárom kötelezett közül az Egyedi-istálló lovai (Maqlód, Mitsouko) viszik a legnagyobb esélyt starthoz, habár súlyban mind a kettő alaponban meg van fogva. Kedvezően vannak elbirálva a Rohonczy-lovak (Csalafinta, Makacs) is, sőt Zivatar és Chouan sincsenek kiszulvozva.

A Verőcei handicap az idősebb flverek közül gyűjt össze népes társaságot, habár nem az első klasszis fog 5000 koronájáért mérközni. Csanóvár, Thea, Minister, Orom és Slavín valamelyike fog nyerni.

A napot megnyitó Szódi díj-ban nem lesz nagy mezőny. Az indulók közül Giquant, Madelon és Pannonia fognak szerepet játszani.

Jelöltjeink:

- I. Pannonia—Madelon
- II. Slavín—Orom—Minister
- III. Egyedi-ist.—Rohonczy-ist.
- IV. Dorade—Libanon
- V. Gem—Don
- VI. Viz—Várnaqu—Paris

() **A pestkörnyéki bajnokság.** Nagy visszatevészt szült a tanács határozata, a budapesti football-klubok kettéválasztása dolgában, de mindhiába. Az intező-bizottság tegnap dr. Dobák Emil elnöklele alatt ülést tartott, melyen dr. Csányi főtitkár, Steinhübel titkár, Havas Lajos, Hirschler Jenő, Mester György és ifj. Földessy János bizottsági tagok vettek részt. Annak konstatalása mellett, hogy a tanács az intező-bizottság tervezeténél sokkal radikálisabb javaslatot léptetett életbe, fejt hajlva, hozzájárult az osztályozáshoz, az I. osztály UTE kitelepítését nem merie elhatározni, így hát ezt a tanácsra bízta, azzal az indokolással, hogy ezen ügyben nem ismeri a tanács akaratát. A bizottság az I. és II. osztályba 10, a III. osztályba 12 és a IV. osztályba 20 egyesületet sorozott, mely utóbbi osztályban az egyfordulós rendszert honosította meg. A felállított pestkörnyéki bajnokság I. osztályba 10, a II. osztályba 11 klubból áll. Miután a böles tanács ezt ílytén elintézte, szerény kérdést kockáztatunk meg. Előbb is 10 egyesület volt az I. osztályban, most is 10. Mennyivel javultak a viszonyok? Most már jobban és simábban játszóak le az I. oszt. bajnokságot? Rendien van az, hogy a kibukott TTC visszahelyezése miatt oly felforgatást csinálnak? Ezért kell az UTE-t kizárni? Legcsunváb azonban, hogy az intező körök már két hónappal ezelőtt tudták, hogy a TTC nem fog kiesen az I. osztályból. Junius 15-én csodálkoztak a footballisták a kilépni szándékozó TTC játékosokról, hogy kilépésüket visszavonva, követik egyesületüket a II. osztályba. Ekkora önzetlenséget footballistától nem várt senki. Azért vetették el a létszámemelési indítványt, mert ennek visszaható ereje nincsen. Reméljük, hogy a tanács az UTE-t bennhagyja a budapesti csapatok között és ilyformán a beosztás megmaradhat.

() **Az osztrák labdarugó bajnokság.** Vasárna fejezte be az osztrák football-bajnokság mérközési. Első helyen áll a Rapid 33 ponttal. Második a WAF 26 ponttal. Ezután következik a WSC, WAC, Amateur, Simmering, Rudolphshügel, Floridsdorf és utolsó helyen van a Hertha 6 ponttal.

Felelős szerkesztő

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMANP

KÖZGAZDASÁG

Háboruskodás a Gy. O. Sz. és az Ipar-egyesület között. Megirtuk, hogy a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége és az Országos Ipar-egyesület között nagy háborúság tört ki a kebelükben megalakult „fűtési- és egészségügyi berendezések osztálya” miatt. Mindkét egyesület hivatalos lapjában is marja egymást, s ma a Gy. O. Sz. hivatalos lapja, a „Magyar Gyáripar” foglalkozik az ügyvel, s mindjárt meg is állapíthatjuk, hogy igen energikusan. A Magyar Gyáripar, azaz a Gy. O. Sz. nyíltan szemébe vágja Lázár Pál udvari tanácsos, műegyetemi tanárnak, hogy a „Gy. O. Sz. fűtési szakosztályának tömörülésére egyik indító okul szolgált, hogy állást fogadjon az ellen a külföldi cég ellen, melyet Lázár Pál udvari tanácsos, műegyetemi tanár hozott a magyar termelés nyakára” s amelyet befolyásának minden eszközével érvényesíteni igyekezett Lázár Pál, hogy e küzdelemben megállhasson, természetesen olyan szövetséges után nézett, aki alkalmas volt arra, hogy cégének „magyar” voltát bizonyítsa. Természetesen Lázár Pál sem hagyja ennyiben a dolgot, s igyekszik ma egyik estő lapban tisztára mosni magát az alól a vád alól, hogy külföldi gyártmányt portál a magyar termelés rovására. Nyilatkozatának csak az a része érdekes, amelyben ezeket mondja: „Vigyük a dolgot hivatalos utra. Indítson a kereskedelmi minisztérium szigorú vizsgálatot az összes központi fűtéssel és egészségügyi berendezéssel foglalkozó vállalatoknál és drákói szigorral zárja ki a közszállításokból mindazon cégeket, amelyek a magyar munkacso, a magyar termelés ellen vétnek. Ezzel majd egy csapásra megszűnik a sok hiábavaló rágalmazás és a hamis „magyar” cégér alatt üzött tisztességtelen verseny”. Hát bizony ez volna a leghelyesebb. Vigyük a dolgot a kereskedelmi miniszter elé. De vigyük. A Gy. O. Sz. ne álljon meg a féluton, s ha volt bátorsága ilyen keményen kiállni a porondra, vigye az ügyet tényleg a kereskedelmi miniszter elé. Lássuk végre, igaz-e az, hogy Lázár Pál külföldi gyártmányt portál a magyar termelés rovására, s igaz-e az, hogy a Gy. O. Sz. szakosztályában levő cégek között is vannak olyanok, amelyek „a magyar munkacso, a magyar termelés ellen” vétnek.

A javítóintézetek közszállítási versenye. Mint ismeretes, a budapesti kereskedelmi- és iparkamara Ságár Ottó kamarai levelező tag indítványára legutóbb akciózt kezdemenyezett aziránt, hogy a m. kir. javítóintézetek a közszállításokban való részvétel útján, a magyar iparnak jogosulatlan versenyt ne támasszanak. Ilyen értelemben a kamara a kormányhoz felterjesztést is intézett. Egyszermind ismételt tanácskozások után megállapodásra jutott a közszállítások körül leginkább érdekelt textilgyáros cégekkel arra nézve, hogy utóbbiak a javítóintézeteknek közszállítási feladatokra szolgáló egész termelését maguk átvették és értékesítsék és így a javítóintézeteket abba a helyzetbe hozzák, hogy a szóbanforgó cikkek gyártásának fentartása mellett a közszállításokban való részvételből teljesen tartózkodhassanak. Az igazságügyminiszter ehhez elvben hozzájárulván, a textilipar legkiválóbb képviselői a budapesti kereskedelmi- és iparkamara kezdeményezésére a Kassai javítóintézetet megtekintették avégből, hogy az ott termelt textilipari cikkek átvétele tekintetében a részletekre nézve is megegyezésre jussanak és a budapesti kamara égisze alatt a vonatkozó szerződéseket megkötösek. Ekként azután a javítóintézetek által megvalósítandó nevelési feladatoknak a gyáripar legális érdekeivel való összeegyeztetése biztosítottnak tekinthető.

Üzletvezetőség Kassán. A Kassa-Oderbergi vasút igazgatósága arról értesítette Kassa város özőnségét, hogy az új üzletvezetőséget ott állítja fel. A vasúttársaság elhatározása nagy örömet keltett a polgárság körében. A városi tanács javaslata fogja a legközelebbi közigyelésnek, hogy adon az új üzletvezetőség számára hatalmas, három utcára nyíló telket ingyen, azonkívül az összes alkalmazottaknak engedje el egyszer és mindenkorra a fizetésük után járó pótdótot és járulón hozzá két esztendőn át a lakbér-illetményeket, biztosítsa a személyzet számára a szükséges akást.

Kinevezés. A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság igazgatósága az intézet Király-utcai fiókjának főnökét, Kardos Rezsőt és a központ főpénztárosát, Halmai Antalt cégvezetőkké nevezte ki.

Az üzletzárási törvény életbeléptetése ellen. A budapesti kereskedelmi- és iparkamara a szakkörökben észlelhető ama nyugtalanságra tekintettel, amelyvel a 8 órai zárórától szóló törvény életbeléptetésének elébe néznek, sürgős felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az új törvényt életbeléptető végrehajtási rendeletet küldje le a miniszter előzetes vélemény nyilváníthatása céljából a székesfővárosi hamarának.

Allami robbantószer-gyár. A közös hadügyminisztérium vezetősége daczára az érdekelt gyárnak minden tiltakozásának, mégis megvalósítja tervét és az állami robbantószer-gyárat minden körülmények között fel fogja építeni. Csak a gyártelep kérdése körül merül fel a nehézség. A sok vidéki városok tanulmányozása során a hadügyminisztérium delegáltjai most Esztergomban jártak, hol a hírek szerint véglegesítették is a felállítandó gyártelep helyét. A gyár vagy 1000 munkást foglalkoztatna.

Forgalombeszűntetés a szerb vasutakon. A szerb vasutakon beállott forgalmi akadályok miatt július 1-től kezdve további intézkedésig a szerb vasutak Belgrád és Szófia között a keleti expresszvonatok háló- és étkező-kocsijait nem továbbítják.

Menetrendmódosítás a somogyszob-balatonszentgyörgyi vonalon. A Somogyszobról jelenleg délután 1 óra 15 perczkor induló és Balatonszentgyörgyre délután 4 óra 13 perczkor érkező vegyesvonat f. évi július hó 1-től kezdve Somogyszobról déli 12 órakor fog indulni és Balatonszentgyörgyre délután 2 óra 53 perczkor fog érkezni, hol csatlakozni fog a déli vasuti személyvonathoz Budapest felé.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetésektelenségeket jelenti: Lerner Elek Kassa, Zeitz József Temesvár, Deutsch és Mellinger Budapest, Drexler Ferenc Besztercebánya, Molnár Jánosné Temesvár, Orbán Nagy és Tamás Székelyudvarhely, Sinberger Salamon Balászfalva, Radó I. Dezső Nagyvárad.

Menetrendmódosítás a kaposvár-fonyódi vonalon. A kaposvár-fonyódi vonalon június hó 15-től szeptember hó 15-ig közlekedő motoros-vonat folyó évi július hó 1-től Fonyódról este 8 óra 50 percz helyett 9 óra 10 perczkor indítatik és ott csatlakozik a déli vasut Budapestre este 6 órakor induló gyorsvonathoz.

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, július 2. A készáruüzletben kifejezetten lanyha volt ma az irányzat. Csekély kínálat szemben, a malmok nagyon tartózkodóak voltak igen nehézkesen vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók sem erőltették a vásárt, korlátolt maradt a forgalom, aminek a folyamán mindössze alig 9000 q buza kelt el, a tek-napi árnál 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.35 korona volt 78 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.92 $\frac{1}{2}$ korona 76.8 kilós raktárüzletre. — Egyéb gabonaneműek közül a rozs ártartó, a zab változatlan, a tengeri szilárd. Forgalomba került: 500 q rozs 8.30—8.35 koronás áron, 900 q uiroz, augusztus 15-ig való szállításra, 8.40—8.42 $\frac{1}{2}$ koronás áron, 1000 q zab 8.80—8.85 koronás áron és 400 q tengeri 7.72 $\frac{1}{2}$ —7.80 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet a derült időre kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán ugyszólván semmi vétkedv sem mutatkozott, míg ezzel szemben a kínálat egyre fokozódott. Ennek folytán előbb csak gyöngén, később pedig erősen lanyhult az irányzat, mi mellett aztán meglehetősen esőkentek az árfolyamok. A júliusi tengeri kivétel képezett. E cikkben sürgős fedezések kerültek előtérbe, minek folytán az árfolyama meglehetősen emelkedett. A déli tőzsdén is lanyha volt az irányzat, az árfolyamok csekélységgel még tovább visszamentek. A tegnapi zárlatához viszonyítva végeredményképpen ma az októberi buza 10 fillérrel, az áprilisi buza 9 fillérrel, az októberi rozs 7 fillérrel az októberi zab

8 fillérrel az ujtengeri 4 fillérrel csökkent, míg a júliusi tengeri árfolyama teljesen változatlan maradt

Az előtőzsdén elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 79 k 22.60 K, 100 q 79 k 22.60 K, 200 q 79 k 22.60 K, 350 q 78 k 22.70 K, 300 q 77.5 k 22.30 K, 200 q 77 k 22.20 K. — Fejérmegyei: 100 q 78.5 k 22.35 K, 3000 q 77.8 k 22.35 K. — Pestvidéki: 100 q 79 k 22.10 K, 100 q 78 k 22.35 K, 140 q 77 k 22.20 K, 500 q 76 k 22.10 K. — Felsőmagyarországi: 100 q 78.5 k 22.30 K. — Bácskai: 1000 q 76.3 k 22.— K. — Raktár: 650 q 76.8 k 22.15 K, 650 q 76.8 k 21.95 K. — Rozs: 100 q 16.70 K, 150 q 16.70 K, 100 q 16.60 K, 100 q 16.60 K ppar. — Uj-rozs: 200 16.85 K, 200 q 16.85 K, 500 q 16.80 K ppar. aug. 15-ig. — Zab: 800 q 17.70 K, 200 q 17.60 K sárga kpf. — Tengeri: 100 q 15.60 K kocsira, 200 q 15.55 K, 150 q 15.45 K nagyban, kpf.

A határidőpiacon kötött délelőtt:

Buza április 11.74—73—76—69, Buza október 11.27—28—18—19, Rozs október 8.84—83—82—84, Zab október 8.55—54—58—51, Tengeri május 7.42—41—45—39—40, Tengeri július 7.65—72—67, Tengeri augusztus 7.84—83—91—84—83.

Zárlat 1 órakor:

Buza április 11.69—70, Buza október 11.19—20, Rozs október 8.84—85, Zab október 8.51—52, Tengeri május 7.40—41, Tengeri július 7.65—67, Tengeri augusztus 7.83—85.

Bécs, július 2. Buza nyugodt. Rozs nyugodt. Tengeri kellemesebb. Zab nyugodt. Időjárás szép.

Értéktőzsde

Budapest, július 2. A sok ellentmondó hírrel szemben a tőzsde ma nagy tartózkodást tanusított, mert a helyzet még nagyon bizonytalan. Az üzlet iránya azonban elég szilárd volt, mert ismét tett, hogy a háboru még nem tört ki. Kiseb fedezés nyomán az árnív 2—3 koronával javult. A zárlat tartott volt. A készáru piacon a temesvári szesz eleinte 20 koronával hanyatlott a szeszártelem meghiusulása híréért, de utóbb megtért az árvesztéség javarésze. A Phöbusz is 10 koronával olcsóbbodott. A járadékpiac is gyöngült.

Az előtőzsdén kötött:

Magyar hitel 813—814, Per kor. 81.10—81.20, Mercur 273—274, Rima 682—685, Közuti vasut 632.50—634, Államvasut 696.50—698, Salgó 746—747, Temesvári szesz 510—515, Phöbus 167—173.

A déli tőzsdén kötött:

Magyar hitel 813—814.50, Per kor. 81.10. Keresk. Iparbank 107, Agrárbank 489—490, Jelzálog 416, Magyar bank 532.50—534, Rima 682—682.25, Közuti vasut 632—633.50, Városi villamos 354, Esztergom-szászvári 371—372.50, Salgó 746—747, Temesvári szesz 515—525, Phöbus 165—168.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 616, Magyar hitel 813, Leszámitoló 506, Jelzálog 416, Rimamurányi 684, Államvasuti 697, Városi villamos 353.50, Közuti vasut 632, Magyar bank 532.

Bécs, július 2. A balkánról érkezett kedvezőtlen hírek következtében a tőzsde ma nagyon csendesen indult és végig lanyha maradt. A déli tőzsde is csendes maradt, de azért jó árfolyamokat ért el.

Berlin, július 2. (Értéktőzsde.) Eleinte a Wallstreetről és a pénzpiacról érkezett kedvezőbb jelentések bizonyos támaszt nyújtottak a javulásnak, de a további folyamatban főleg bányavártekekben határozott lefelé irányuló mozgalom volt észrevehető, mely részben egy fizetésektelenné vált kis szollingeni bankcég kényszereladásaira, részben a rudvas kedvezőtlen konjunkturára volt visszavezethető. Erősebb kedvtelenséget okozott a Hohenlohe részvények áresése, melyet előbb a czinkárak gyenge irányvával, később a Hohenlohe művek tökérszükségletével indokoltak. Különösen német bankértékek szenvedték ezt meg, a többi értéknek azonban a csekély üzlet következtében csak kevésbé érezték a hátrányt. Más bankértékek jól tartották magukat, éppugy az amerikai vasutértékek és a Bécsből függő értéknek. Végül fedezések hatása alatt általános javulás volt felismerhető, mely élénk üzlet mellett az utőtőzsdére is áterjedt. Az utőtőzsde zárata azokra a párisi hírekre, hogy Szerbia hadat üzent, határozottan bágvadt volt. A készáru piacon ipari értékei többnyire javultak. Napi pénz 6—6 és fél százalék, magánkamattal rövid lejáratra 5 százalék, hosszú lejáratra 4 és háromnegyed százalék.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

SZÍNHÁZAK:

Budapest, csütörtök, 1913. július 3.

Fővárosi Nyári Színház

Este 7/8 órákor

Medea

Tragédia 5 felvonásban.
Írta: Grillparzer. Fordította: Ambrus Zoltán.

Műsor:

Péntek: Az eleven ördög
Szombat: Stuart Mária
Vasárnap d. u. Éva
Vasárnap este: Aranyosó

M. Kir. Operaház

Zárva

Nemzeti Színház

Zárva

Várszínház

Zárva

Budapesti Színház

Este 8 órákor

Az éjjeli ügyvéd

Böhözatos operett 4 felvonásban.
Írta: Föld Mátyas. Zenéjét szerzezte: Schütt Walter.

Személyek:

Dr. Pócsa Pál Kiss Miklós
Lajsa, neje Boris Blanca
Osv. Manlicserné Szathmáryné
Bernardi Sarkady A.
Rita, neje Arló Houska
Csalogány Sári Pallay Rózi
Vall, Várady Jolán
Ferenc, Inasa Komoly B.
Mittresser Izidor Parányi
Sára Delliné

Műsor:

Csütörtök: Az éjjeli ügyvéd
Péntek: Az éjjeli ügyvéd
Szombat: Az éjjeli ügyvéd
Vasárnap: Az éjjeli ügyvéd

Király Színház

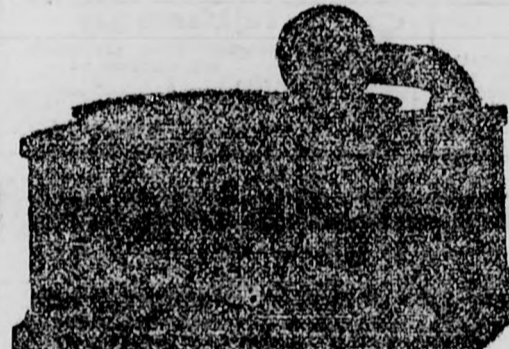
Zárva

Beketow Cipkusz

Városliget, Telefon 107-46

D. u. előadás kezdete 4 órákor. Esti előadás kezdete 8 órákor. Minden előadásban a teljes új júliusi műsor. Csütörtökön és szombaton délután 4 órákor félórak. Vasárnap délután 4 órákor gyermekeknek félórak. **Alberto Toulouse**, az idegnéklü ember. **The Stelbersterne**, a négy ördög. **5 Lloyd**, vadnyugat lovasok. **The Hale**, excentrikus kerékpárművesek. **Pallenberg** csodamedve.
Jegyek elővétel díj nélkül kaphatók **A NAP** fő-kiadóhivatalában VI., Andrassy-ut 29.

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélőgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.

Ujdonság: Beszélőgép, 2 hangdoboz. — 1 Pathé hangdoboz 10 drb két- oldalú lemezzel 70 korona

kizárólag

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszerkészítő
Budapest, Király-u. 58.

Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcésűes grammophon
10 drb lemezzel 40 korona.

Modern főkeértékesítés

Magánosan álló egyének, gyermektelen házasok és olyanok részére, kiknek szükségüket a családok, hogy maguknak minden vesztés nélkül elhosszújan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkájukat örökösök részére megöröszk, legalkalmasabb egy élet-járadék megszerzése. Például egy 65 éves egyén 10.000 K betét után a tőkekapozástól **kannatokban 3-5%** = 350 K-át kap évente, ellenben életjáradék fejében 10-12% = 1000 K-át kap évente, tehát több, mint háromszoros jövedelmet szerez magának, ha a szerződést az

"ANKER"

élet- és járadék-biztosítótársaságnál
BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér
"ANKER"-palota köti meg.

Állomány 1910. év végén

Összes vagyon	105.116.550.02	korona
Biztosítási állomány	90.000	korona
Kötvény	586.142.372.27	korona
Biztosítási tőke	1.701.779.11	évjár.

LIDO-VENEZIA

Európa lelegegánsabb tengeri fürdője.

Excelsior Palace Hotel.
Nagy fényűzéssel kiállított szálló. Külön fürdőhelylyel.

Grand Hotel des Bains.
Elsőrangú. Külön kapánakkal.

Hotel Villa Regina.
Elsőrangú. Kerttel.

Grand Hotel Lido.
Családi szálló.

Nagyszabású fürdőházak. Kapánák. Villák. Bérzobák.

Bővebb felvilágosítást ad:

BAGNI LIDO-VENEZIA.

A Sipesei

Mihálynap vésár

a nagy és kiskereskedők részére kezdődik **vasárnap, 1913. augusztus 31-ikén** és végződik: **vasárnap, szeptember 21-ikén.**

Az árumintavásár

(keramika, fémárak, fényűzési és sportcikkekben stb) csak az első hétre terjed. Az újonnan bevezetett **német cipő- és bőrvásár aug. 31-től szept. 3-ig** tartódik a tornacsarnok termeiben Leplaystrasse 11. sz. (Turnerstrasse 2) Felvilágosítással szolgál a Német cipő- és bőrvásár-egylet Leipzig, Querstrasse 13. Emellett a **Sipesei őszi bőrvásár** az eddigi szokásos módon, szintén megtartatik. Ez kezdődik: **szeptember 3-ikán**: a bőripari vásári börze pedig ugyanaznap délután 4-6 órákor tartatik meg az új börzepingalota nagytermében (Blücherplatz). Vásári lakásokat közvett a forgalmi egylet, Handelshof, Naschmark.
Lipsee, 1913. június 17.

Sipese város tanácsa.

Automobil és kerékpár-alkatrész

fiókiizletünket

Andrássy-ut 55. szám alatt nyitottuk meg, hol az összes létező automobil- és kerékpár-alkatrészeket **nagyszámú eredeti gyári árukon** adjuk. Auto-oztályunk vezetésével **Láng Miklós** ökl. gépészmérnökünk biztak meg.
Láng Jakab és Fia
kerékpár-**nagykereskedők** József-körut 41. **Baross-tér 3. és Margit-körut 6.**

MAKAY BÉLA új könyve:

A lép virága és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bábajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerékit ki.

Ára 4 Korona.
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaságnál, Budapest, Andrassy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő

különlegességek

kizárólagos elárusítása.

BUDAPEST
IV. Kigyo-tér 1. (királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körut 42.

DEBRECZEN
Piac-utca 44.

ZAGREB
Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

92 patkány hullt el reggelre:

pusztítja el idáig még nem létezett módon, továbbá a vízi és földi patkányt és földtörő egeret. B. földirtókos Sr.-ból (Pozen) írja: „Tegnap tettük ki az én szerőt. Az eredmény 92 nagyobb-kisebb patkányhulla. Egész bizonyos, hogy még legalább ugyanennyi buvóhelyein pusztult el.” Sch. Wiegshütz körvadász írja: „Legutóbbi küldeménye hatalmasan pusztította a patkányokat. Egy napon 86 döglött példányt találtam.” Schlokow K. Ulrich írja: „Patkányirtó-szerőt tegnap próbáltam ki. Az eredmény nagyszerű. 57 patkányt találtunk elhullva, abból 25-öt egy szalmaköteg alatt. Menyi vesztett még el a folyosókon. 3 patkányirtószert kilója pontos használati utasítással marka **1.75**

egy éjen át elpusztítatva a mi tengerhagyma-patkányirtó-szerünkkel. Embereknek ártalmatlan, ugyisintén a háziállatoknak, vadaknak, szarvasoknak sem árt, tehát egész bátran elhelyezhető állatokban dísz- és tyúkórában, konyhában vagy pincében. Csak a patkányt és egeret

2 kiló 2.85 márc, 5 kiló 6. — márc

Megrendelhető:

Blumengärtnereien Peterseim-Erfurt címen, hatóságok, lekö-lák, egyetemek, királyi kertintézősögek, hercegsögek és magánosok ezrei által igénybe vett forrás: magok, virág, hagymák, gyümölcsfák, rózsák, pálmák, abérfákban. Főkatologus ingyen.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Nyaralóknak

Andrássy-ut 39.

Andrássy-ut 39.

<p>Női harisnya selyemouslin, minden színben, párja 95 fill.</p> <p>Női tenniszcipő angolnyerszövésből, szarvasbőrdszíttással, szürke vagy fehér színben, a legjobb kivitelben párja ... 4 kor. 50 fill.</p>	<p>Vászon-öltöny „Darányi“ kabát és nadrág ... 10 kor. 20 fill.</p> <p>Girardi-szalmaalap finom préselt szalmaából, ára 2 kor. 40 fill.</p>	<p>Lüsterkabát fekete és kék színben 11 kor. 20 fill.</p> <p>Tetra sporting kibajtott gallérral 6 kor.</p> <p>Tourista-öv 90 fill. foulardiból, 90 fill.</p>	<p>Leányka kertszoknya damasztvászomból, kék, fehér és piros színben, 2-3 évesnek, reklámára 2 kor. 20 fill.</p> <p>Fiu játszónadrág damasztvászomból, drap és kék színben, váltartókkal, 2-3 kor. 50 fill. éveseknek</p>
<p>Kézimunka előrajzolója. Konyhaszekrény-csiklészlet elsőrendű motiból, 4 csúsz 48 fill.</p>	<p>Kézimunka előrajzolója. Szatin-milleufutó ajourszéllet, elsőrendű mímóság, darabja 98 fill.</p>	<p>Női vállkendő vastag gyapjúfonal, könnyű és meleg, hossza 160 cm., szélesség 120 cm., rojtjal, á a 3 kor. 10 fill.</p>	<p>Gyermek-bőrke ény barna és zöld színben, 2-3 évesnek, reklámár 1 kor. 20 fill.</p> <p>Vászon sapka fehér színben, kék posallal, reklámár 48 fill.</p>
<p>Amerikai fagyaltigép, erős, keményfa, jögtartó vedrellel és cinnezett forgatóval „vasszerkezettel.“ Szabadalmazott szerkezete által a legjobb fagyalt 15-20 perc alatt elkészül. Használati utasítással különféle fagyaltok elkészítésére. 1 liter krémartóval ára 11 kor. 2 „ „ „ 16 „ 3 „ „ „ 18 „ 4 „ „ „ 19 „ 6 „ „ „ 24 „</p>	<p>Befőttes üvegek. Fehér kristály üveg. Magas egyenes forma: 3/10 4/10 1/2 literes 10 l. 11 l. 13 fill. Alacsony széles forma: 3/10 4/10 1/2 l. 1 literes 10 fill. 12 fill. 15 fill. 24 fill.</p>	<p>passzírozó készülék erős cinnezett lemezből, 6 különféle kieserlhető lappal. Ezen készülékkel mindennemű zöldfélék, paradicsom, hüvelyes vetemények, burgonya, leveles mirtásók, gyümölcsök stb. kifogástalanul áttörhetők. Használati utasítással ára 4 kor. 80 fill.</p>	<p>Gyorsforraló Actna szabályozható borszesz gáziózó. Nagy borszesz megtakarítás, teljes veszélytelen. Használati utasítással. Ára 4 kor. 50 fill. Ugyanaz 2 égővel, ára 10 korona</p>
<p>Liszt vagy áttörő szita lőszorbetéttel, átm. cm. 25 30 34 ára kor. 1.- 1.30 1.60</p>	<p>Tök- vagy ugorkagyálú tisztá fehér jávorfából, ára 60 fill.</p> <p>„Villám“ főzelék vagy tésztaműző. — Felaprít parajt, petrezselymet, káposztát, mandulát, tésztát stb. Használatnál barmulatos gyors, fölülmul bármely hasonló tárgyat, minthogy itt egyidejűleg több is működik, tésztát kor. 20 fill. metszelműkülözetetlen, ára 20 fill.</p>	<p>Burgonya- vagy gyümölcsprés erős, cinnezett lemezből ára 90 fill.</p>	<p>Szabadalmazott zöldbab-vágógép. 6 db acélkésű szarkeszetel. Bárhol megerősíthető, ára 3 kor. 50 fill.</p>
<p>Konyha-méreg Újjonnan javított szerkezete aranyozott éntótféműből, horogonyozott lemezzel, 20-máncosított kő- és dekabeosztással ellátott mutatótáblával, 10 kilo erejű. Pontos 3 kor. 20 fill. és megbízható. Ára</p>	<p>Bevásárlási Háló rendkívül erős, sodrott lenfonalból, 1 korona 20 fill. ára</p>	<p>Tennis-ütő gyermekek részére, hajlítólából, hurutázzattal és lecsúszóval, igen tartós mímőség. 1. mímőség ára 25 fill. 2. „ „ „ 50 „ 3. „ „ „ 90 „</p>	<p>Vajkészítő gép üvegartályival, szabadalmazott szerkezettel száma 1 2 3 ára kor. 3.50. 4.50. 5.50</p> <p>Vajtoló csillagbetéttel, 1 kor. tel, ára</p>

Képes nagy árjegyzék az összes árucikkekül ingyen és bérmentve

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő

Házasságokat
diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismert legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégnelküli levelezés.

Csinosan butorezgett
utezai szoba, magános urnó vagy hivatalnok ur részére azonnal kiadó Budán, I., Kékgolyó-utca 15-a. I. em. 8. ajtó.

Parlamentári
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Irán az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos“ és „Gabelsberger Szakiskola“ jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Nagy butoreiadás
25 százalékkal olcsóbban, mint bárhol. Elsőrendű asztalosmesterektől sikerült előnyös alkalmi vételek által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legmodernebb háló-, ebédlő-, szalon- és uriszobákat, valamint számos egyes butordarabokat 25 százalékkal olcsóbban adhatunk el, mint bárhol. Varga Mihály és Társai, Magyar Butoripar Társaság, IV., Kristóf-tér 8.

HUNGARIA beszélőgépek
előselektőlük is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány részleírtetésre is elősón kaphatók.
Deményi és Tsa
Budapest VI., Teréz-kőrút.
Képes árjegyzék ingyen.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konvergárya Felka (Szepesnégye.)

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyakortól Gyorsíró Társaság szaktanólyamai lényegesen meggyorsított modern higienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszer. Beiktatkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartóthék“ amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Teljesítmény
UTMUTATÓJA szabadalmazott, érettségizéshez nélkülözhetetlen.
Díjtalanul küldi:
„Könyv és Nyelv“
szabadalmi és érettségizési osztálya Budapest, VIII., József-kőrút 9. szám.

Zálogezédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerke- 100 000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiküldtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

„Stenografia“
A „Stenográfia“ Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskola meggyorsított összes helyesírói kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelemztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírói, gépirási, helyesírói és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. **Ingyenes gépirásoktatás.** A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépirás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Irásmunkák készítése és sokszorosítás. **Beiratások** egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

Ajtók, Ahlakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. nádánál
Budapest, Ullői-ut 123
Telefon: 62-30
ALAPITÁTOT 1856-ban

Egyszerű és finom **BUTOR** részletre vagy meghatározott időre. Még nem létezett előnyös feltételekkel készpénz árak mellett **csak 6% kamat** fizetendő. Ertesítéssel szolgál **Liszt István ur** **Kristóf-tér 8. I. em.** Butorraktárban.

Minden
fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyörű az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szólnon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki **szánakozva** nézi az ily embert! **Akar ön szellemes lenni?** Akarja, hogy kellemes társalgónak tartás? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjek, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsam! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezheti.) Attekinthető kivonat (tartalomjegyzék) **ingyen**, diszkrétan küld a „**Cso-dás Könyvtár**“ kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.